

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain säännöksiä, jotka koskevat valtionosuuden ja oppilaan kotikunnan maksuosuuden määräytymistä ammatillisessa koulutuksessa. Samalla lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset vammaisille ammatillista koulutusta antavien ammatillisten erityisoppilaitosten rahoituksesta. Ammatillisen koulutuksen osalta valtionosuudet ja kotikunnan maksuosuudet määräytyvät ehdotuksen mukaan kokonaisuudessaan laskennallisesti. Ammatillisten oppilaitosten ja ammatillisten erityisoppilaitosten valtionosuuden perusteena olevia yksikköhintoja laskettaessa otettaisiin huomioon myös valtion ammatillisista oppilaitoksista ja ammatillisista erityisoppilaitoksista aiheutuneet kustannukset.

Esityksen mukaan markkamäärä, josta oppilaan kotikunnan maksuosuus laskettaisiin kotikunnan kantokykyluokan mukaan, olisi kaikessa valtionosuusdistuksen piiriin kuuluvassa ammatillisessa koulutuksessa sama. Amma-

tillisten oppilaitosten, ammatillisten erityisoppilaitosten ja ammatillista koulutusta antavien musiikkioppilaitosten oppilaiden kotikunnan maksuosuutta laskettaessa otettaisiin huomioon myös oppilaitoksen ylläpitäjälle perustamishankkeista aiheutuneet kustannukset.

Lisäksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain valtionosuuden ja oppilaan kotikunnan maksuosuuden maksamista koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtion ja kuntien välinen sekä kuntien ja muiden oppilaitosten ylläpitäjien keskinäinen ristikkäinen rahaliikenne poistuisi.

Esitykseen sisältyy myös seitsemän muuta lakiehdotusta, joiden mukaan edellä selostetut muutokset tulisivat sovellettaviksi myös eräissä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain soveltamisalan ulkopuolella olevissa oppilaitoksissa.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	2. Laki harjoittelukoululain 18 §:n muuttamisesta	19
1. Nykytila	3	3. Laki Suomalais-venäläisestä koulusta annetun lain 10 §:n muuttamisesta	20
1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö	3	4. Laki Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta annetun lain 10 §:n muuttamisesta	20
1.2. Nykytilan arviointi	5	5. Laki kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista annetun lain 17 a §:n muuttamisesta	21
2. Keskeiset ehdotukset	7	6. Laki ammatillisista aikuiskoulutuskeskuksista annetun lain 16 §:n muuttamisesta	21
3. Esityksen vaikutukset	8	7. Laki lastentarhanopettajaopistoista annetun lain 4 a §:n muuttamisesta	22
3.1. Taloudelliset vaikutukset	8	8. Laki musiikkioppilaitoslain 4 §:n muuttamisesta	22
3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset ..	9	LIITE	22
4. Asian valmistelu	9	Rinnakkaistekstit	23
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	9	1. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta	23
1. Lakiehdotusten perustelut	9	2. Laki harjoittelukoululain 18 §:n muuttamisesta	33
1.1. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta	9	3. Laki Suomalais-venäläisestä koulusta annetun lain 10 §:n muuttamisesta	34
1.2. Harjoittelukoululaki	13	4. Laki Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta annetun lain 10 §:n muuttamisesta	35
1.3. Laki Suomalais-venäläisestä koulusta	13	5. Laki kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista annetun lain 17 a §:n muuttamisesta	36
1.4. Laki Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta	13	6. Laki ammatillisista aikuiskoulutuskeskuksista annetun lain 16 §:n muuttamisesta	37
1.5. Laki kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista	13	7. Laki lastentarhanopettajaopistoista annetun lain 4 a §:n muuttamisesta	38
1.6. Laki ammatillisista aikuiskoulutuskeskuksista	14	8. Laki musiikkioppilaitoslain 4 §:n muuttamisesta	39
1.7. Laki lastentarhanopettajaopistoista	14		
1.8. Musiikkioppilaitoslaki	14		
2. Tarkemmat säännökset	14		
3. Voimaantulo	14		
LAKIEHDOTUKSET	15		
1. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	15		

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Vuoden 1993 alusta voimaan tullut laskennallinen valtionosuusjärjestelmä perustuu kolmeen lakiin: kuntien valtionosuuslakiin (688/92), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (705/92) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettuun lakiin (733/92). Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa, jäljempänä rahoituslaki, säädetään opetus- ja kulttuuritointa varten perustamishankkeisiin ja käyttökustannuksia varten myönnettävästä valtionosuudesta sekä oppilaan kotikunnan maksuosuudesta peruskoulun, lukion, iltalukion, ammatillisten oppilaitosten ja ammatillista opetusta järjestävien musiikkioppilaitosten ylläpitäjille.

Tietyt rahoituslain soveltamisalaan kuuluvan lainsäädännön nojalla toimivat oppilaitokset jätettiin vuoden 1993 alussa valtionosuusudistuksen ulkopuolelle. Rahoituslain 48 §:n mukaan peruskoulua vastaavaksi järjestetyn yksityisen koulun sekä vammaisille ammatillista opetusta järjestävien ammatillisten erityisoppilaitosten ja elinkeinoelämän ylläpitämien ammatillisten erikoisoppilaitosten rahoitus on tarkoitus muuttaa laskennalliseksi vuoden 1996 alusta lukien. Mainitun 48 §:n mukaan siihen saakka näissä oppilaitoksissa noudatetaan ennen vuoden 1993 alkua voimassa olleita rahoitussäännöksiä.

Opetus- ja kulttuuritoimen käyttökustannusten valtionosuus perustuu toiminnoittain ennalta seuraavaa vuotta varten määrättäviin laskennallisiin yksikköhintoihin. Opetustoimessa yksikköhinnat määrätään oppilasta kohden lukuun ottamatta kansalaisopistoja ja musiikkioppilaitoksia, joissa yksikköhinta lasketaan opetustuntia kohden. Lisäksi taiteen perusopetuksen yksikköhinta lasketaan kunnan asukasta kohden. Kulttuuritoimessa valtionosuus perustuu asukasta tai henkilötyövuotta kohti vahvistettuihin yksikköhintoihin.

Rahoituslain mukaan opetustoimen käyttökustannusten valtionosuuden perusteena olevat yksikköhinnat taiteen perusopetusta lukuunottamatta lasketaan joka neljäs vuosi oppilaitosmuodoittain toteutuneiden käyttökustannusten perusteella. Ammatillisten oppilaitosten yksik-

köhintoja laskettaessa otetaan tällöin huomioon kunnallisten ja yksityisten oppilaitosten kustannukset. Valtion ammatillisten oppilaitosten kustannukset on jätetty yksikköhintojen laskemisen ulkopuolelle. Peruskoulussa ja lukiossa kunkin oppilaitoksen yksikköhinta määräytyy oppilaitosmuotokohtaisista kokonaiskustannuksista opetuksen laskennallisen tuntimäärän eli tuntikehysten perusteella. Muina vuosina yksikköhinnat määrätään oppilaitosmuodoittain siten, että edelliselle vuodelle määrättyä yksikköhintaa tarkistetaan kustannustason sekä toiminnan laadun ja laajuuden muutosten mukaisesti. Peruskoulun ja lukion yksikköhintoja tarkistetaan lisäksi vuosittain tuntikehyksessä tapahtuneiden muutosten mukaisesti.

Tuntikehys yksikköhinnan laskentaan vaikuttavana tekijänä kuvaa hyvin eri peruskoulujen ja lukioiden kustannusten eroja. Näin ollen näissä oppilaitosmuodoissa valtionosuuden laskemisen perusteena käytettävät yksikköhinnat ja oppilasta kohden lasketut toteutuneet kustannukset ovat yleensä varsin lähellä toisiaan. Tämän vuoksi peruskoulujen ja lukioiden rahoitus voitiin kokonaisuudessaan säätää yksikköhintoihin perustuvaksi. Mainituissa koulumuodoissa valtionosuuden lisäksi myös oppilaiden kotikuntien maksuosuudet oppilaitoksen ylläpitäjille lasketaan yksikköhintojen perusteella.

Ammatillisessa koulutuksessa valtionosuuden perusteena olevien yksikköhintojen laskentaa ei ollut vuoden 1993 alusta mahdollista sitoa ammatillisten oppilaitosten tuntikehykseen. Koska tuntikehys on uudessa valtionosuusjärjestelmässä ainoastaan valtionosuuden laskennallinen peruste, kumottiin tuntikehysäännökset ammatillisten oppilaitosten oppilaitosmuotokohtaisista asetuksista. Rahoituslain 14 ja 52 §:n mukaan myös ammatillisten oppilaitosten yksikköhintojen laskennassa tulisi kuitenkin vuoden 1994 alusta lukien ottaa huomioon tuntikehys. Vuoden 1994 alusta lukien oli tarkoitus saattaa voimaan uudet laskennalliseen valtionosuusjärjestelmään paremmin soveltuvat ammatillisten oppilaitosten tuntikehyssäännökset.

Rahoituslain 52 §:n mukaisesti ammatillisten oppilaitosten valtionosuuden perusteena olevat yksikköhinnat vuodelle 1993 laskettiin vuonna 1990 oppilaitosmuodoittain oppilasta kohti to-

teutuneiden keskimääräisten kustannusten perusteella. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun asetuksen (820/92), jäljempänä rahoitusasetus, perusteella ammattioppilaitosten, kauppaoppilaitosten, koti- ja laitostalousoppilaitosten sekä maatalousalan oppilaitosten yksikköhintaa porrastettiin oppilaitoksen oppilasmäärän perusteella, koska oppilaitoksen opilaskohtaiset kustannukset niissä selvästi riippuivat oppilaitoksen koosta. Ammatillisten oppilaitosten näin lasketut yksikköhinnat vuodelle 1993 poikkesivat kuitenkin yksittäisten oppilaitosten todellisista käyttökustannuksista niin paljon, ettei rahoituksen sitomista kokonaisuudessaan yksikköhintoihin katsottu mahdolliseksi. Laskennallisen valtionosuusjärjestelmän aiheuttamia muutoksia yksittäisten oppilaitosten valtionosuuksiin tasattiin oppilaitoskohtaisiin kustannuksiin perustuvilla kotikuntien maksuosuuksilla.

Rahoituslain 9 §:n ja rahoitusasetuksen 4 §:n mukaan opetusministeriö määrää ammatillisten oppilaitosten kotikunnan maksuosuuden perusteena käytettävät markkamäärät ennalta seuraavaa vuotta varten oppilaitosten edellisen vuoden tilinpäätöksiin perustuvien kustannustietojen perusteella. Rahoitusasetuksen 4 §:n mukaan maksuosuuden perusteet tarkistetaan soveltamisvuoden arvioitun kustannustasoon. Lisäksi otetaan huomioon toiminnan laajuuden ja laadun muutokset samoilla perusteilla kuin yksikköhintoja laskettaessa.

Koska vuoden 1994 alusta toteutettavaksi tarkoitetun tuntikehyksen käyttöönoton vaikutuksista ammatillisten oppilaitosten valtionosuuteen ei ollut rahoituslakia valmisteltaessa täsmällistä tietoa, oppilaitoskohtaisiin menoihin perustuva kotikuntien maksuosuusjärjestelmä säädettiin pysyväksi. Tarkoituksena kuitenkin oli selvittää mahdollisuudet siirtyä yksikköhintoihin perustuviin kotikuntien maksuosuuksiin jo vuoden 1994 alusta.

Perustamishankkeista aiheutuviin kustannuksiin myönnetään erikseen valtionosuutta, joka perustuu tilakohtaisiin laskennallisiin yksikköhintoihin. Perustamishankkeista aiheutuvia kustannuksia ei oteta huomioon käyttökustannusten valtionosuudessa eikä oppilaiden kotikuntien maksuosuuksissa lukuun ottamatta valtion ammatillisia oppilaitoksia. Julkisten menojen säästötoimenpiteisiin liittyen ammatillisista oppilaitoksista annetun lain (487/87) 31 c §:ää ja rahoituslain 9 §:ää muutettiin 30 päivänä joulukuuta 1992 annetuilla laeilla

(1686/92) ja (1687/92) vuoden 1993 alusta lukien siten, että valtion ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden kotikuntien maksuosuuksissa otetaan huomioon valtion ammatillisten oppilaitosten perustamishankkeista aiheutuneet kustannukset.

Oppilaitokset, jotka ennen valtionosuusdistuksen voimaantuloa olivat toimineet pääasiassa vuokratiloissa, ja jotka olivat saaneet näistä tiloista maksettaviin vuokriin erikseen valtionosuutta, säilyttävät rahoituslain 51 §:n mukaan tämän oikeutensa kymmenen vuoden siirtymäajan. Myös oppilaitokset, jotka ennen vuoden 1993 alkua saivat valtionosuutta vuokra-arvoon, säilyttivät oikeutensa vuokra-arvon pääomakorvaukseen erikseen maksettavaan valtionosuuteen tilojen hankintaa tai perusrannusta seuraavan kymmenen vuoden ajan. Rahoituslain 51 §:n mukaan vuokriin ja vuokra-arvoihin erikseen maksettavaan valtionosuuteen sovelletaan aikaisemmin voimassa olleita valtionosuussäännöksiä. Mainittuja vuokria ja vuokra-arvoja ei oteta huomioon valtionosuuden perusteena olevia yksikköhintoja laskettaessa.

Vuokria ja vuokra-arvoja koskeva siirtymäkauden menettely koskee pääasiassa ammatillista koulutusta. Myös eräät lukiot ja kansalaisopistot ovat menettelyn piirissä. Siirtymäkauden järjestely katsottiin tarpeelliseksi, koska käyttökustannuksiksi luettavien vuokrien ja vuokra-arvojen sisällyttäminen yksikköhintoihin olisi kohdistanut valtionosuuden tältä osin kaikille saman oppilaitosmuodon oppilaitoksille, jolloin vuokra- ja vuokra-arvotiloissa toimivien oppilaitosten valtionosuus olisi alentunut kohtuuttoman paljon.

Rahoituslain 40 §:ssä säädetään valtionosuuden ja oppilaan kotikunnan maksuosuuden maksamisesta. Opetustoimen valtionosuus maksetaan rahoituslain 39 §:n ja kuntien valtionosuuslain 21 §:n mukaisesti kuukausittain yhtä suurina erinä viimeistään kuun 11 päivänä oppilaiden kotikunnille lukuun ottamatta kansalaisopistoja ja musiikkioppilaitoksia sekä yksityisiä lukioita, iltalukioita ja ammatillisia oppilaitoksia, joiden osalta valtionosuus maksetaan oppilaitoksen ylläpitäjälle. Oppilaiden kotikunnat suorittavat niille maksetun valtionosuuden ja niiden maksettavaksi jäävän kotikunnan maksuosuuden kunnallisen tai yksityisen oppilaitoksen ylläpitäjälle kahdesti vuodessa, ensimmäisen erän helmikuun ja toisen erän lokakuun loppuun mennessä, jolleivät kotikun-

ta ja oppilaitoksen ylläpitäjä ole toisin sopineet. Oppilaan kotikunnan tulee suorittaa kotikunnan maksuosuus valtion ylläpitämää ammatillista oppilaitosta käyvistä oppilaista valtiolle kahdesti vuodessa, ensimmäisen erän maaliskuussa ja toisen erän marraskuussa. Kunnat ja valtio toimivat siten varsin monimutkaisessa laskutusjärjestelmässä sekä maksajina että maksujen saajina.

1.2. Nykytilan arviointi

Voimassa olevan lain mukaan ammatillisten oppilaitosten yksikkö hinnat vuodelle 1994 lasketaan vuonna 1990 toteutuneiden kustannusten perusteella. Yksikkö hinnat lasketaan oppilaitosmuodoittain. Voimassa olevien säännösten mukaan yksikkö hintoja laskettaessa tulisi ottaa huomioon opetuksen laskennallinen tuntimäärä eli tuntikehyys.

Opetusministeriössä on selvitetty tuntikehysjärjestelmän käyttöä ammatillisten oppilaitosten rahoituksessa. Selvityksissä ei ole löydetty sellaista tuntikehysmallia, joka riittävällä tarkkuudella ja tarpeeksi johdonmukaisesti kuvaisi samaan oppilaitosmuotoon kuuluvien eri oppilaitosten kustannusten eroja. Näin ollen vuoden 1994 alusta ei ole mahdollista saattaa voimaan rahoituslain 14 §:n edellyttämää tuntikehys perustuvaa yksikkö hintojen laskentajärjestelmää. Ammatillisten oppilaitosten yksikkö hintojen laskentajärjestelmää tulee siten tarkastella kokonaisuudessaan uudelleen.

Voimassa oleva ammatillisten oppilaitosten rahoitusjärjestelmä on kaksijakoinen. Kunnallisten ja yksityisten oppilaitosten valtionosuus perustuu yksikkö hintoihin ja kotikuntien maksuosuudet oppilaitoskohtaisiin kustannuksiin. Valtion ammatilliset oppilaitokset saavat rahoituksensa suoraan valtion talousarvion perusteella. Oppilaiden kotikunnat maksavat osuutensa valtiolle valtion ammatillisten oppilaitosten keskimääräisten oppilasta kohti laskettujen kustannusten perusteella.

Järjestelmää, jossa samanlaista opetusta järjestävien ammatillisten oppilaitosten rahoitusjärjestelmät poikkeavat toisistaan, ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. Rahoitusjärjestelmän tulisi olla riippumaton oppilaitoksen ylläpitäjästä. Rahoitusjärjestelmien erilaisuus on johtanut hallinnolliseen vaikeaselkoisuuteen

ja se haittaa toiminnan, esimerkiksi oppilaitosten ylläpitojärjestelmän, kehittämistä. Näin ollen valtion ja muiden tahojen ylläpitämien oppilaitosten rahoitusjärjestelmät tulee yhdenmukaistaa niin pitkälle kuin mahdollista.

Valtioneuvosto on 14 päivänä lokakuuta 1992 tekemässään julkisen talouden tasapainon parantamiseksi tarvittavia toimenpiteitä koskevassa periaatepäätöksessä edellyttänyt, että ammatillisten oppilaitosten kotikunnan maksuosuuden perusteita muutetaan vuoden 1994 alusta lukien siten, että maksuosuus määräytyy oppilaitoskohtaisten kustannusten perusteella määrätyn markkamäärän sijasta oppilaitoksen valtionosuuden laskennallisen yksikkö hinnan perusteella. Voimassa oleva oppilaitoskohtaisiin kustannuksiin perustuva kotikuntakorvausjärjestelmä ei riittävässä määrin kannusta kaikkia oppilaitoksia taloudellisuuteen ja tehokkuuteen. Tämä koskee yksityisiä oppilaitoksia ja sellaisia kunnallisia oppilaitoksia, joissa on runsaasti oppilaita muista kunnista kuin oppilaitoksen ylläpitäjäkunnasta. Ne pysyvät miltei rajoituksetta laskuttamaan oppilaitoksen kustannukset oppilaiden kotikunnilta. Lisäksi voimassa oleva kotikuntien maksuosuusjärjestelmä on hallinnollisesti työläs, koska jokaiselle oppilaitokselle joudutaan määrittämään erikseen kotikunnan maksuosuuden peruste, joka lisäksi poikkeaa valtionosuuden perusteesta.

Voimassa olevassa järjestelmässä kotikuntien maksuosuudet saattavat jopa saman alan ammatillisissa oppilaitoksissa poiketa suuresti toisistaan. Tämä on johtanut vaatimuksiin, että kotikuntien tulisi voida ohjata oppilaita kuntien kannalta edullisiin oppilaitoksiin. Nämä vaatimukset ovat vastoin sitä koulutuspoliittista peruslähtökohtaa, että oppilaat tulee valita oppilaitoksiin koulutuksellisten, ei taloudellisten ja hallinnollisten, näkökohtien perusteella. Oppilasvalinnoissa osapuolina ovat opiskelijat ja oppilaitokset.

Voimassa olevassa järjestelmässä kunnallisen ja yksityisen oppilaitoksen ylläpitäjä vastaa perustamiskustannuksista siltä osin kuin perustamishankkeisiin erikseen myönnetty valtionosuus ei niitä kata. Perustamiskustannuksia ei mainituissa oppilaitoksissa oteta huomioon määrättäessä oppilaan kotikunnan maksuosuuden perustetta. Näin ollen kunnat, jotka eivät itse ylläpidä lukioita tai ammatillisia oppilaitoksia, ovat rahoituksellisesti paremmassa asemassa kuin mainittuja oppilaitoksia ylläpitävät

kunnat. Lukion ja ammatillisten oppilaitosten investoinneista ylläpitäjälle aiheutuvaa rasitusta korvaa osittain niin sanottu sijaintikuntaetu, joka ilmenee esimerkiksi oppilaitoksen perustamisesta aiheutuvana taloudellisen toiminnan lisääntymisenä ja oppilaitoksen opettajien palkoista saatavina verotuloina.

Erityisesti kunnallisten ja yksityisten ammatillisten oppilaitosten perustamiskustannusten jääminen ylläpitäjän vastuulle on koettu epäoikeudenmukaiseksi. Nykyinen järjestelmä on aiheuttanut kunnille paineita irtautua ammatillisia oppilaitoksia ylläpitävistä kuntayhtymistä, koska kunnat näin voivat välttyä osallistumasta investoinneista aiheutuviin kustannuksiin. Mainittujen perustamiskustannusten jääminen kotikuntien maksuosuuksien ulkopuolelle on tullut erityisen ongelmalliseksi vuoden 1993 alusta lukien, kun valtion ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden kotikuntien maksuosuuksiin sisältyvät myös näiden oppilaitosten perustamiskustannukset. Oppilaitoksen ylläpitämismuodon ei pitäisi vaikuttaa rahoitukseen. Edellä mainitussa valtioneuvoston 14 päivänä lokakuuta 1992 tekemässä periaatepäätöksessä edellytettiin selvitettäväksi mahdollisuudet sisällyttää perustamiskustannukset myös kunnallisten ja yksityisten ammatillisten oppilaitosten kotikuntien maksuosuuksiin siten, että otetaan huomioon oppilaitoksesta sen sijaintikunnalle tulevat edut.

Koska kunnat ovat velvollisia järjestämään alueellaan asuville oppilaille peruskouluopetusta, osallistuvat ne myös aina peruskoulujen perustamiskustannuksiin. Kunnat, jotka eivät itse ylläpidä lukiota, ovat usein sopineet lukion ylläpitäjän kanssa osallistumisesta lukion perustamiskustannuksiin.

Vuokrat ovat menolajiltaan käyttökustannuksia, joten periaatteessa ne tulisi laskennallisessa valtionosuusjärjestelmässä sisällyttää siihen kustannuspohjaan, jonka perusteella lasketaan käyttökustannusten valtionosuuden perusteena olevat yksikköhinnat. Asiallisesti vuokramenot ja perustamiskustannukset ovat kuitenkin toisilleen vaihtoehtoisia kustannuseriä. Perustamishankkeisiin myönnetään erikseen valtionosuutta, eikä näitä kustannuksia oteta huomioon käyttökustannusten yksikköhinnoissa. Jos vuokria käsiteltäisiin käyttökustannusten yksikköhintoja laskettaessa kuten muita käyttökustannuksia, saisivat omissa perustamishankkeiden valtionosuuden piirissä olevissa tiloissa toimivat oppilaitokset käyttökustannuk-

siinsa valtionosuutta, jonka mitoituksessa on otettu huomioon vuokratiloissa toimivien oppilaitosten vuokratustannukset. Vuokratiloissa toimivat oppilaitokset eivät puolestaan saisi vuokramenojaan katetuksi yksikköhintoihin perustuvalla käyttökustannusten valtionosuudella.

Edellä mainitun epäkohdan korjaamiseksi rahoituslain 51 §:llä turvattiin ennen valtionosuusuudistuksen voimaantuloa pääasiassa vuokratiloissa toimineiden oppilaitosten asema irrottamalla niiden vuokrat laskennallisista yksikköhinnoista kymmenen vuoden siirtymäajaksi ja myöntämällä vuokriin erillistä valtionosuutta aikaisemmin voimassa olleen järjestelmän mukaisesti. Mainittu säännös ei kuitenkaan koske niitä tapauksia, joissa vuoden 1993 jälkeen vuokrataan uusia tiloja. Näin ollen uusien tilojen vuokrat otetaan huomioon käyttökustannusten yksikköhinnoissa, minkä vuoksi toimitilojen hankkiminen vuokraamalla on rahoituksellisesti huomattavasti epäedullisemmassa asemassa kuin uusien tilojen ostaminen tai rakentaminen. Rahoitusjärjestelmä ei kuitenkaan saisi ratkaista toimitilojen hankintatapaa, vaan tilakysymykset tulee voida ratkaista kussakin tapauksessa tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Näin ollen vuokratustannusten rahoitusjärjestelmää pitäisi kehittää siten, että tilojen vuokraamisesta tulee realistinen vaihtoehto tarpeellisten tilojen ostamiselle tai rakentamiselle.

Ennen vuoden 1993 alkua voimassa olleen valtionosuusjärjestelmän mukainen omien tilojen vuokra-arvoon myönnetty valtionosuus korvasi perustamishankkeiden valtionosuuden. Rahoituslain 51 §:ssä säädettyä siirtymäkautea vuokra-arvon pääomakorvaukseen myönnettävää valtionosuutta ei sisällytetty käyttökustannusten valtionosuuden perusteena oleviin yksikköhintoihin edellä vuokrien osalta selostettujen valtionosuuden kohdentamiso ongelmien vuoksi. Järjestelmän selkeys ja hallinnon kehittäminen edellyttävät luopumista erillisestä vuokra-arvon pääomakorvaukseen myönnettävästä valtionosuudesta.

Rahoituslain 40 §:n mukainen valtionosuuksien ja oppilaiden kotikuntien maksuosuuksien maksujärjestelmä on osoittautunut hallinnollisesti työlääksi sekä valtiolla että kunnissa. Järjestelmään sisältyy runsaasti valtion ja kuntien välistä sekä kuntien keskinäistä ristikkäistä laskutusta. Valtionosuudet maksetaan kuukausittain. Kotikuntien maksuosuudet laskutetaan

kahdesti vuodessa. Tästä aiheutuu yksityisten oppilaitosten ylläpitäjille likviditeettiongelmia laskutusta edeltävinä kuukausina. Maksujärjestelmän rationalisoinnin ja maksuajankohtien yhtenäistämisen tarve on ilmeinen.

Ammatillisten erityisoppilaitosten ja ammatillisten erikoisoppilaitosten rahoitusjärjestelmät voidaan muuttaa laskennallisiksi jo ennen vuoden 1996 alkua. Uuden järjestelmän käyttöönottoa ei ole syytä lykätä näin myöhäiseen ajankohtaan. Käynnissä olevat hallinnon kehittämistoimenpiteet edellyttävät, että nykyisiin mainittuja oppilaitoksia koskeviin menoperusteisiin valtionosuuksiin liittyvät tehtävät poistetaan opetushallitukselta.

2. Keskeiset ehdotukset

Ehdotuksen mukaan ammatillisten oppilaitosten käyttökustannusten valtionosuuden perusteena olevat yksikköhinnat lasketaan nykyiseen tapaan oppilaitosmuodoittain. Lähtökohteisesti tietyn oppilaitosmuodon oppilaitosten yksikköhinnaksi määrätään valtakunnallisten oppilaitosmuodoittain laskettujen kokonaiskustannusten perusteella oppilasta kohti laskettu keskiarvo. Yksikköhintoja laskettaessa otettaisiin nykyisestä poiketen huomioon myös valtion ammatillisten oppilaitosten kustannukset. Yksikköhintojen porrastamisesta tuntikehyksen perusteella luovuttaisiin. Oppilaitosmuodon sisällä eri oppilaitosten yksikköhinnat voitaisiin määrätä asetuksella säädettävällä tavalla erisuuruiksi. Asetuksella on tarkoitus säätää, että yksikköhintaa korotetaan asetuksella tarkemmin määritellyssä keskimääräistä kalliimmassa koulutuksessa. Yksikköhintaa porrastettaisiin lisäksi, jos oppilaitosten kustannuksissa olevat erot perustuvat oppilaitosten koossa oleviin eroihin tai muuhun oppilaitoksen kustannuksiin olennaisesti vaikuttavaan rakenteelliseen syyhyin.

Myös ammatillisille erityisoppilaitoksille määrättäisiin oma yksikköhintansa samoin perustein kuin muillekin ammatillisille oppilaitoksille. Ammatillisten erikoisoppilaitosten valtionosuus on tarkoitus myöhemmin niin pian kuin mahdollista muuttaa laskennalliseksi.

Pääasiassa vuokratiloissa tai vuokra-arvotiloissa toimivien oppilaitosten yksikköhintaa ehdotetaan korotettavaksi vuorakustannusten

tai vuokra-arvon pääomakorvauksen perusteella. Näin tilojen vuokraaminen tehtäisiin rahoituksellisesti nykyistä edullisemmaksi. Samalla luovuttaisiin kokonaan rahoituslain 51 §:ssä säädetystä vuokria ja vuokra-arvoja koskevasta siirtymäkauden järjestelystä. Ehdotettu menettely koskisi ammatillisia oppilaitoksia ja ammatillista koulutusta järjestäviä musiikkioppilaitoksia.

Ammatillisen koulutuksen osalta oppilaiden kotikuntien maksuosuuden perustetta ehdotetaan muutettavaksi siten, että se määräytyisi oppilaitoksittain laskettujen kustannusten sijasta laskennallisten yksikköhintojen perusteella. Maksuosuuden peruste olisi kaikessa rahoituslain soveltamisalaa kuuluvassa ammatillisessa koulutuksessa sama. Kotikunnan maksuosuus mainitusta perusteesta määräytyisi kotikunnan kantokyläluokan mukaan. Oppilasta kohti myönnettävä valtionosuus laskettaisiin vähentämällä asianomaiselle oppilaitosmuodolle määrättyjen yksikköhintojen ja oppilaitoksen oppilasmäärän perusteella oppilaitoksen ylläpitäjälle lasketusta valtionosuuden laskennallisesta perusteesta oppilaan kotikunnan maksuosuus. Ylläpitäjän kannalta lakisääteisenä kokonaisrahoituksena on siten yksikköhintojen perusteella laskettu valtionosuuden laskennallinen peruste.

Ehdotuksen mukaan ammatillisessa koulutuksessa kotikunnan maksuosuus määrättäisiin 7 §:ssä säädettyllä tavalla oppilasta kohti laskettujen valtionosuuksien laskennallisten perusteiden keskiarvosta. Keskiarvolaskennassa käytetään maan kaikkien oppilaitosten valtionosuuksien laskennallisia perusteita (mk/oppilas) siitä riippumatta, mihin oppilaitosmuotoon oppilaitos kuuluu.

Oppilaan kotikunnan edellä kuvatulla tavalla laskettua maksuosuutta korotetaan perustamishankkeista aiheutuvia kustannuksia keskimäärin vastaavalla prosenttiosuudella.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmään tehtävien muutosten oppilaitoskohtaiseen rahoitukseen aiheuttamia muutoksia ehdotetaan tasattavaksi kolmen vuoden siirtymäkauden ajan.

Rahoituslain 40 §:n käyttökustannusten valtionosuuksien ja kotikuntien maksuosuuksien maksamista koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että kuntien ja valtion välinen ja kuntien keskinäinen ristikkäinen rahaliikenne poistuu. Kunnalle maksettavasta valtionosuudesta vähennettäisiin sen maksetta-

vaksi tulevat kotikuntien maksuosuudet ja valtionosuuteen lisättäisiin kunnalle maksettavat kotikuntien maksuosuudet. Oppilaitoksen ylläpitäjille suoraan maksettaviin valtionosuuksiin lisättäisiin ylläpitäjälle suoritettavat kotikuntien maksuosuudet. Näin ollen valtio suorittaisi kuukausittain kunnille ja muille oppilaitosten ylläpitäjille valtionosuudet ja kotikuntien maksuosuudet nettomääräisinä. Maksamisjärjestelmän muuttaminen ei vaikuta valtionosuuden myöntämiseen eikä kunnille toimitettaviin rahoitusta koskeviin raportteihin.

Rahoituslain muuttaminen edellä selostetulla tavalla edellyttää musiikkioppilaitoslain (402/87) oppilaan kotikunnan maksuosuutta koskevien säännösten muuttamista siten, että maksuosuuksissa voidaan ottaa huomioon myös perustamishankkeista aiheutuvat kustannukset.

Ehdotetut muutokset edellyttävät, että myös eräiden välittömästi rahoituslain soveltamisalaan kuulumattomien oppilaitosten toimintaa säätelevien lakien oppilaan kotikunnan maksuosuutta koskevia säännöksiä muutetaan, koska mainituissa säännöksissä viitataan tältä osin nyt muutettaviin rahoituslain säännöksiin. Näin ollen harjoittelukoululain (143/85), kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista annetun lain (481/83), Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta annetun lain (33/77), Suomalais-venäläisestä koulusta annetun lain (412/76), ammatillisista aikuiskoulutuskeskuksista annetun lain (760/90) ja lastentarhanopettajaopistoista annetun lain (80/77) säännöksiä oppilaan kotikunnan maksuosuudesta ehdotetaan muutettavaksi rahoituslakiin ehdotettujen muutosten edellyttämällä tavalla.

Valtion kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten koulua käyvän oppilaan kotikunnan maksuosuus ehdotetaan laskettavaksi 11-vuotiseen oppivelvollisuuteen perustuvaa vaikeasti vammaisten opetusta saavien peruskoulun oppilaiden kotikuntien maksuosuuksien perusteena käytettävien todennäköisten kustannusten valtakunnallisesta keskiarvosta. Näin vammaisten opetuksesta aiheutuvat kotikuntien maksuosuudet määräytyisivät yhdenmukaisin perustein kunnallisissa ja valtion ylläpitämissä oppilaitoksissa. Valtion vammaisten lasten koulujen oppilaiden koti-

kuntien maksuosuudet alenisivat verrattuna voimassa olevaan järjestelmään.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Vaikutukset valtion talouteen sekä valtion ja kuntien väliseen kustannusten jakoon

Rahoitusjärjestelmään ehdotetut muutokset vaikuttavat valtion talouteen vuoden 1991 kustannuksista laskettuina seuraavasti:

1) Valtionosuuden ja oppilaan kotikunnan maksuosuuden laskentaperusteiden uudistaminen ammatillisessa koulutuksessa muuttaa valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa valtion tappioksi noin 17 miljoonalla markalla.

2) Vuokriin ja vuokra-arvoihin erikseen myönnettyä valtionosuutta koskevan siirtymäkauden järjestelyn kumoaminen alentaa kunnille ja yksityisten oppilaitosten ylläpitäjille maksettavia valtionosuuksia noin 25 miljoonalla markalla.

3) Kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten koulujen oppilaiden kotikuntien maksuosuuserusteiden muuttaminen alentaa valtiolle maksettavia kotikuntien maksuosuuksia noin 32 miljoonalla markalla.

4) Lastentarhanopettajaopistojen opiskelijoiden kotikuntien maksuosuudet valtiolle kasvavat ammatillisen koulutuksen kotikuntien maksuosuusjärjestelmän uudistumisen vuoksi noin 10 miljoonalla markalla.

5) Ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten opiskelijoiden kotikuntien maksuosuudet valtiolle alenevat ammatillisen koulutuksen kotikuntien maksuosuusjärjestelmän uudistumisen vuoksi noin 2 miljoonalla markalla.

Edellä mainitut uudistukset muuttavat valtion ja kuntien välistä kustannustenjakoa valtion tappioksi yhteensä noin 16 miljoonalla markalla. Ehdotetut uudistukset aiheuttavat muutoksia valtion talousarvion asianomaisia toimintoja koskevien menomomenttien määräraharapeisiin sekä tuloarvioihin. Edellä todettuja kustannusvaikutuksia laskettaessa ei ole otettu

huomioon julkisen talouden tasapainon palauttamiseksi toteutettuja tai toteutettavia säästötoimenpiteitä.

Vaikutukset kuntien ja yksityisten oppilaitosten ylläpitäjien talouteen

Ammatillisten oppilaitosten valtionosuusperusteiden muuttaminen sekä kotikuntien maksuosuusperusteiden uudistaminen ammatillisessa koulutuksessa muuttavat kuntien keskinäisiä rahoitusosuuksia opetustoimessa. Myös kuntien ja oppilaitosten muiden ylläpitäjien keskinäisissä rahoitusosuuksissa tapahtuu muutoksia. Rahoitusosuuksien muutosten nettovaikutukset kantokäylyluokittain ja ylläpitäjittäin ilmenevät taulukoista 1 ja 2.

Taulukko 1. Oppilaiden kotikuntien keskinäinen rahoitusosuuksien muutos vuoden 1991 kustannusten perusteella

Kantokäylyluokka	muutos milj. mk	muutos %
1	15	3
2	15	4
3	10	4
4	7	2
5	—2	0
6	22	4
7	—5	—2
8	1	0
9	—12	—8
10	—40	—13
Yhteensä	11	0

Taulukko 2. Rahoitusosuuksien muutos ylläpitäjittäin vuoden 1991 kustannusten perusteella

Ylläpitäjä	muutos milj. mk
Valtio	—16
Kotikunnat ja kunnan oppilaitokset	11
Kuntayhtymät	—15
Yksityiset	20

3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Ehdotuksen mukaan opetushallitus ei enää olisi valtionapuviranomainen ammatillisten erityisoppilaitosten valtionavustuksia koskevissa asioissa. Mainittujen oppilaitosten laskennallisista valtionosuuksista päättäisi jatkossa opetusministeriö.

Valtionosuuksien ja oppilaiden kotikuntien maksuosuuksien maksamista koskevien säännösten muuttaminen siten, että valtion ja kuntien välinen sekä kuntien ja oppilaitosten muiden ylläpitäjien keskinäinen ristikkäinen rahoiliikenne poistuu, vähentää henkilöstön tarvetta kunnissa ja valtiolla yhteensä arviolta 50—100 henkilötyövuotta vastaavasti.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkamiestyönä opetusministeriössä. Valmistelussa on kuultu kuntien keskusjärjestöjen edustajia. Esityksestä on käyty järjestelyasiakirjan mukaiset neuvottelut kuntien keskusjärjestöjen kanssa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta

6 §. Yleissäännös. Pykälän 2 momenttiin on lisätty ammatillisten erityisoppilaitosten rahoituksen perusteita koskevat yleiset säännökset. Lisäksi pykälän sanamuotoa on täsmennetty. Pykälän 3 momentista on poistettu ammatillisten erityisoppilaitosten rahoituksen siirtymä-

kauden järjestelyä koskeva viittaussäännös 48 §:n 3 momenttiin, joten mainitut oppilaitokset tulevat laskennallisen valtionosuusjärjestelmän piiriin jo vuoden 1994 alusta lukien. Voimassa olevien säännösten mukaan laskennallinen valtionosuusjärjestelmä oli tarkoitus ulottaa näihin oppilaitoksiin vuoden 1996 alusta lukien.

7 §. Valtionosuuden laskennallinen peruste. Pykälässä säädetään siitä yksikköhintojen ja oppilasmäärien perusteella laskettavasta val-

tionosuuden laskennallisesta perusteesta, josta kunnan tai muun oppilaitoksen ylläpitäjän valtionosuus määräytyy. Pykälässä on muutettu ammatillisen koulutuksen valtionosuuden laskentaperusteita koskevia säännöksiä. Muutokset liittyvät 8, 9 ja 14 §:n perusteluissa selostettuihin valtionosuuden ja oppilaan kotikunnan maksuosuuden määräytymistä koskevien periaatteiden uudistamiseen ammatillisessa koulutuksessa. Mainitut uudistukset edellyttävät, että kaikille lain soveltamisalaan kuuluville oppilaitosmuodoille vahvistetaan omat valtionosuuden laskennalliset perusteensa. Pykälän rakennetta on muutettu tämän mukaisesti.

Ammatillisten oppilaitosten yksikköhintojen laskemista koskevan 14 §:n perusteluihin viitaten pykälän 5 momentista on poistettu säännös, jonka mukaan kullekin ammatillisesta oppilaitosta ylläpitävälle kunnalle tai kuntainliitolle määrätään jokaista oppilaitosta tai useampaa saman alan oppilaitosta varten omat yksikköhintansa. Ammatillisten oppilaitosten yksikköhinnat ehdotetaan laskettavaksi oppilaitosmuodittain ylläpitäjästä riippumatta.

Pykälän 8 momenttia on täsmennetty siten, että sitä sovelletaan myös kuntayhtymän ylläpitämään kansalaisopistoon. Täsmennys vastaa noudatettua valtionosuuskäytäntöä.

7 a §. *Ammatillisen erityisoppilaitoksen valtionosuuden laskennallinen peruste.* Pykälä on uusi. Siinä säädetään perusteesta, josta 8 §:n mukaisesti lasketaan ammatilliselle erityisoppilaitokselle myönnettävä valtionosuus. Ammatillisten erityisoppilaitosten valtionosuuden laskennallinen peruste lasketaan oppilaitoksen oppilasmäärän ja erityisoppilaitoksille opetusta sekä erikseen kuljetusta ja majoitusta varten oppilasta kohti määrättävien yksikköhintojen perusteella. Perusteen laskennassa noudatetaan samoja periaatteita kuin yksityisissä ammatillisissa oppilaitoksissa. Ammatilliset erityisoppilaitokset ovat yhtä lukuunottamatta joko yksityisiä tai valtiollisia.

8 §. *Opetustoimen valtionosuus.* Pykälä on uudistettu kokonaisuudessaan. Pykälän mukaan peruskoulun, peruskoulua korvaavan koulun, lukion, iltalukion, kansalaisopiston sekä musiikkioppilaitoksessa järjestettävän muun kuin ammatillisen koulutuksen valtionosuus määräytyy nykyiseen tapaan kunnan kantokykyluokan mukaisena prosenttiosuutena valtionosuuden laskennallisesta perusteesta. Peruskoulun, peruskoulua korvaavan koulun, lukion ja iltalukion valtionosuus määräytyy, kuten nyky-

äänkin, oppilaiden kotikuntien kantokykyluokkien mukaisesti. Myös valtionosuusasteikko pysyy ennallaan. Sen sijaan ammatillisen koulutuksen valtionosuuden määräytymistapa on uudistettu.

Pykälän mukaan ammatillisen koulutuksen valtionosuus lasketaan siten, että 7 §:ssä säädetystä ammatillisen koulutuksen valtionosuuden laskennallisesta perusteesta vähennetään 9 §:ssä säädetyllä tavalla laskettavat kotikuntien maksosuudet lukuun ottamatta perustamishankkeiden osalta maksuosuuteen tehtävää korotusta. Ehdotus liittyy tältä osin oppilaiden kotikuntien maksuosuusjärjestelmän uudistamiseen ammatillisessa koulutuksessa siten, että yksittäisen kunnan oppilaistaan maksamat kotikuntien maksosuudet ovat perusteiltaan samat riippumatta siitä minkä hintaista ammatillisesta koulutusta kukin opiskelija todellisuudessa saa. Tällöin valtionosuudella katetaan se osa yksikköhintojen perusteella lasketusta valtionosuuden laskennallisesta perusteesta, jota kotikuntien maksosuudet eivät kata. Koulutuksen järjestäjän lakisääteiseksi kokonaisrahoitukseksi muodostuu siten valtionosuuden laskennallinen peruste.

Valtionosuuden laskentajärjestelmä olisi sama kaikessa sellaisessa ammatillisessa koulutuksessa, jonka kustannuksiin oppilaiden kotikunnat ovat velvollisia osallistumaan maksuosuuksien muodossa. Näin ollen valtionosuus lasketaan edellä kuvatulla tavalla ammatillisten oppilaitosten lisäksi myös ammatillisissa erityisoppilaitoksissa ja musiikkioppilaitosten ammatillisessa koulutuksessa.

Lisäksi pykälään on otettu kuntayhtymän ylläpitämän kansalaisopiston valtionosuutta koskevat säännökset. Valtionosuus määräytyisi samalla tavalla kuin kahden tai useamman kunnan yhteisesti ylläpitämässä kansalaisopistossa eli kantokykyluokittain kuntien asukasmäärien mukaisessa suhteessa. Muilta osin pykälä vastaa voimassa olevaa 8 §:ää.

9 §. *Kotikuntien maksosuudet.* Pykälässä ehdotetaan uudistettavaksi ammatillisesta koulutusta saavien opiskelijoiden kotikuntien maksuosuuksien laskentaperusteet. Valtion sekä kunnallisten ja yksityisten oppilaitosten opiskelijoiden kotikuntien maksuosuuksien laskentaperusteet ehdotetaan yhtenäistettäväksi. Pykälän rakennetta on tämän vuoksi jouduttu muuttamaan.

Pykälään on lisätty säännökset, joiden mukaan myös kunnallisten ja yksityisten ammatil-

listen oppilaitosten, ammatillisten erityisoppilaitosten ja ammatillista koulutusta järjestävien musiikkioppilaitosten opiskelijoiden kotikuntien maksuosuuksissa otetaan huomioon ylläpitäjille perustamishankkeista aiheutuneet kustannukset siltä osin kuin perustamishankkeisiin erikseen myönnetty valtionosuus ei niitä kata. Opetusministeriön toimivalta määrätä oppilaan kotikunnan maksuosuuden perusteista ennalta seuraavaa vuotta varten ehdotetaan siirrettäväksi rahoitusasetuksen 4 §:stä lakiin.

Pykälän mukaan ammatillisessa koulutuksessa oppilaan kotikunnan maksuosuuden laskennallisena perusteena on kaikki oppilaitosmuodot kattava valtionosuuden laskennallisten perusteiden valtakunnallinen oppilasmäärillä painotettu keskiarvo. Keskiarvoa laskettaessa otetaan huomioon myös valtion ammatilliset oppilaitokset, joille lasketaan oppilaskohtaisia valtionosuuden laskennallisia perusteita vastaavat markkamäärät siten kuin 7 §:n 5 momentissa säädetään. Kunnan maksettavaksi tuleva osuus lasketaan tästä keskiarvosta siten, että siitä vähennetään 8 §:n 1 momentissa säädetyn kantokyselyluokittaisen valtionosuusasteikon mukainen prosenttiosuus. Näin ollen kotikunnan maksuosuuden peruste olisi aina sama riippumatta oppilaitoksesta ja oppilaan kotikunnasta. Vain oppilaan kotikunnan kantokyselyluokka vaikuttaisi maksuosuuden suuruuteen.

Ammatillisessa koulutuksessa kotikunnan maksuosuutta ehdotetaan korotettavaksi ylläpitäjille perustamishankkeista aiheutuvia keskimääräisiä kustannuksia vastaavasti (10 %). Kaksinkertaisen rahoituksen estämiseksi mainittua korotusta ei kuitenkaan tehtäisi, jos pääasiassa vuokratiloissa toimivalle oppilaitokselle myönnetään valtionosuutta korotettujen yksikköhintojen perusteella.

Peruskoulun sairaalaopetuksessa ja 11-vuotiseen oppivelvollisuuteen perustuvassa opetuksessa oppilaan kotikunnan maksuosuuden laskentaperusteet pysyvät entisellään.

14 §. *Ammatillisen oppilaitoksen ja ammatillisen erityisoppilaitoksen yksikköhinnan laskeminen.* Pykälässä ehdotetaan luovuttavaksi vuoden 1994 alusta voimaan tulevaksi tarkoitettua järjestelyä, jossa ammatillisten oppilaitosten valtionosuuden perusteena olevat yksikköhinnat olisi laskettu oppilaitosten tuntikehysten perusteella. Selvitysten mukaan tuntikehys ei riittävässä määrin kuvaa oppilaitosten kustannuksissa olevia eroja. Pykälän mukaan amma-

tillisten oppilaitosten yksikköhintojen laskenta perustuu oppilaitosmuodoittain toteutuneisiin keskimääräisiin kustannuksiin. Oppilaitosmuotoikohtaisia keskimääräisiä kustannuksia laskettaessa otettaisiin nykyisestä poiketen huomioon myös valtion ammatillisten oppilaitosten kustannukset.

Oppilaitosmuodon sisällä erityisen kallista koulutusta saavien opiskelijoiden osalta yksikköhintaa voitaisiin ehdotuksen mukaan asetuksen nojalla korottaa. Tällaista koulutusta olisi esimerkiksi ammatillinen erityisopetus, metsä- ja puutalousoppilaitoksissa annettava metsäkoneenkuljettajan koulutus sekä ammattioppilaitoksissa annettava liikennealan koulutus.

Yksikköhintoja voitaisiin lisäksi porrastaa oppilaitoksen koon ja muun oppilaitoksen kustannuksiin olennaisesti vaikuttavan rakenteellisen syyn perusteella siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Asetuksella on tarkoitus säätää, että yksikköhinta olisi alle 200 oppilaan oppilaitoksissa suurempi kuin muissa oppilaitoksissa. Asetuksella on tarkoitus lisäksi säätää, että pienten monialaista koulutusta järjestävien ruotsinkielisten oppilaitosten yksikköhinta olisi korkeampi kuin muiden samaan oppilaitosmuotoon kuuluvien oppilaitosten yksikköhinta.

Ammatillisten erityisoppilaitosten yksikköhinnat lasketaan pykälän mukaan samalla tavalla kuin ammatillisissa oppilaitoksissa. Ammatilliset erityisoppilaitokset muodostavat yksikköhintoja laskettaessa oman oppilaitosmuotonsa.

Pykälän 2 momentin mukaan yksikköhintaa korotettaisiin niissä oppilaitoksissa, jotka lain voimaan tullessa toimivat pääasiassa vuokratiloissa, jos vuokriin on myönnetty kumottavaksi ehdotettavan 51 §:n siirtymäsäännöksen nojalla erikseen valtionosuutta. Yksikköhintaa olisi mahdollista korottaa myös uusien vuokratilojen perusteella, jos opetusministeriö on määrännyt vuokratiloille yksikköhinnan korotuksen perusteena käytettävän markkamäärän. Ehdotuksella pyritään saattamaan tilojen vuokraus perustamishankkeiden kanssa vaihtoehtoiseksi tilojen hankintamuodoksi.

Pykälän 3 momentilla turvataan niiden oppilaitosten rahoitus, jotka koulutustehtävänsä perusteella järjestävät useaan eri oppilaitosmuotoon kuuluvaa opetusta.

15 §. *Kansalaisopiston yksikköhinnan laskeminen.* Pykälän 2 momenttiin on lisätty säännös kuntayhtymän ylläpitämän kansalaisopiston

yksikköhinnan laskemisesta. Yksikköhinta laskettaisiin samalla tavalla kuin kahden tai useamman kunnan ylläpitämässä kansalaisopistossa eli sijaintikunnan asutusrakenteen mukaan.

16 §. *Musiikkioppilaitoksen yksikköhinnan laskeminen.* Pykälään on lain 14 §:n 2 momentin perusteluihin viitaten lisätty uusi 2 momentti, jonka perusteella pääasiassa vuokratiloissa toimivan musiikin ammatillista koulutusta järjestävän musiikkioppilaitoksen opetustuntia kohden laskettavaa yksikköhintaa voidaan korottaa.

18 §. *Kuljetuksen ja majoituksen yksikköhintojen laskeminen.* Pykälän 2 momenttiin on lisätty säännökset ammatillisille erityisoppilaitoksille erikseen kuljetusta ja majoitusta varten määrättävien yksikköhintojen laskemisesta. Mainitut yksikköhinnat lasketaan samalla tavalla kuin ammatillisissa oppilaitoksissa. Erityisoppilaitokset katsottaisiin yksikköhintoja laskettaessa omaksi oppilaitosmuodokseen. Pykälän mukaan yksikköhintoja laskettaessa otetaan huomioon myös valtion ylläpitämistä ammatillisista erityisoppilaitoksista aiheutuneet kustannukset.

19 §. *Yksikköhintoja laskettaessa huomiotta jätettävät kustannukset.* Pykälän soveltamisalaa on laajennettu koskemaan myös ammatillisia erityisoppilaitoksia.

22 §. *Kulttuuritoimen valtionosuusasteikko.* Pykälän 1 momentista on poistettu tarpeettomana säännös kahden tai useamman kunnan yhteisen kirjaston valtionosuuden määräytymisestä. Ehdotettu muutos ei vaikuta valtionosuuden määräytymiseen.

39 §. *Valtionosuuden myöntäminen.* Pykälän 1 momentin 2 kohtaan on lisätty ammatillisten erityisoppilaitosten valtionosuuden myöntämistä koskevat säännökset. Valtionosuus myönnettäisiin oppilaitosten ylläpitäjille. Ammatilliset erityisoppilaitokset ovat yhtä lukuunottamatta joko yksityisten yhteisöjen tai valtion ylläpitämiä.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi Ahvenanmaan maakunnasta kotoisin olevien oppilaiden osalta myönnettävän valtionosuuden myöntämistä koskeva uusi 2 momentti. Säännöksellä vakinaistetaan nykyisin ahvenanmaalaisten oppilaiden osalta 56 §:n siirtymäsäännöksen nojalla noudatettu käytäntö. Tässä tarkoitettu valtionosuus myönnettäisiin aina oppilaitoksen ylläpitäjälle. Pykälän voimassa olevat 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi.

40 §. *Maksaminen.* Käyttökustannusten val-

tionosuuden ja oppilaan kotikuntien maksuosuuksien maksamista koskevat 1—3 momentti ehdotetaan uudistettavaksi kokonaisuudessaan. Pykälän mukaan luovuttaisiin kuntien ja valtion välisestä sekä kuntien keskinäisestä ristikkäisestä rahaliikenteestä siten, että opetusministeriö maksaisi valtionosuudet ja kotikuntien maksuosuudet kunnille ja oppilaitosten muille ylläpitäjille nettomääräisinä. Maksut suoritettaisiin kaikilta osin kuukausittain voimassa olevien valtionosuuksien maksamista koskevien säännösten mukaisesti. Menettely ei vaikuttaisi valtionosuuden myöntämiseen ja nykyiseen rahoitusta koskevaan raportointikäytäntöön.

Ehdotus yhtenäistää ja selkeyttää nykyistä maksamiskäytäntöä, jossa valtionosuudet ja kotikuntien maksuosuudet noudattavat eri aikataulua. Oppilaitosten ylläpitäjät saavat ehdotetussa järjestelmässä rahoituksensa kokonaisuudessaan yhtä suurina kuukausierinä, mikä parantaa oppilaitosten likviditeettiä. Ehdotettu maksamisjärjestelmä mahdollistaa kotikuntien maksuosuusjärjestelmän uudistamisen ehdotetulla tavalla myös niissä ammatillisissa oppilaitoksissa, joissa kotikuntien maksuosuuksien osuus oppilaitoksen kokonaisrahoituksesta kasvaa olennaisesti nykyiseen verrattuna. Lisäksi ehdotus poistaa nykyiseen järjestelmään sisältyvän monimutkaisen ja runsaan laskutus- ja perimiskäytännön miltei kokonaan.

48 §. *Kumottavat säännökset.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi ammatillisten erityisoppilaitosten rahoitusjärjestelmän uudistamisen edellyttämät muutokset.

51 §. *Vuokra ja vuokra-arvo.* Pykälä ehdotetaan 14 §:n 2 momentin ja voimaantulosäännöksen 6 momentin perusteluihin viitaten kumottavaksi. Erillinen vuokriin ja vuokra-arvoihin siirtymäkauden aikana myönnettäväksi tarkoitettu valtionosuus korvataan ammatillisessa koulutuksessa korottamalla vuokra-arvotiloissa tai pääasiallisesti vuokratiloissa toimivien oppilaitosten yksikköhintaa. Lukiodien, kansalaisopistojen ja muuta kuin ammatillista koulutusta järjestävien musiikkioppilaitosten ylläpitäjille erikseen vuokriin ja vuokra-arvoihin myönnetyn valtionosuuden poistumista ei sen vähäisen taloudellisen merkityksen vuoksi korvattaisi yksikköhinnoissa. Eräissä yksityisissä oppilaitoksissa pykälän kumoaminen merkitsisi kuitenkin niin suurta lakisääteisen rahoituksen alenemista, että se tulisi korvata ylläpitäjille

rahoituslain 37 §:n nojalla myönnettävällä ylimääräisellä avustuksella.

55 §. *Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus.* Pykälään on tehty 40 §:n perusteluissa selostetun maksamismenettelyn edellyttämät muutokset.

Voimaantulosäännös. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta. Lakia sovellettaisiin kuitenkin jo syksyllä 1993 määrätessä vuoden 1994 rahoituksen perusteita kuten yksikköhintoja ja oppilaan kotikunnan maksuosuuden perusteita.

Ammatillisten oppilaitosten ja ammatillisten erityisoppilaitosten rahoitusjärjestelmän muutos muuttaa yksittäisten oppilaitosten lakisääteisen rahoituksen määrää nykyisestä. Tämä johtuu pääosin siitä, että ammatillisten oppilaitosten rahoituksessa luovutaan oppilaitoskohtaisiin kustannuksiin perustuvista kotikuntien maksuosuuksista. Myös ammatillisten oppilaitosten yksikköhintojen laskentaperiaatteiden muuttaminen aiheuttaa muutoksia oppilaitoskohtaiseen rahoitukseen. Ammatilliset erityisoppilaitokset tulevat vasta nyt laskennallisen rahoitusjärjestelmän piiriin. Tämän vuoksi 2 ja 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että uusien laskentaperusteiden oppilaitoskohtaiset taloudelliset vaikutukset realisoituksivat vähitellen 3 vuoden siirtymäkauden aikana. Siirtymäkauden aikana tasattaisiin yksittäisten oppilaitosten saamia voittoja ja tappioita kokonaiskustannusten asettamissa rajoissa.

Ammatillisten erityisoppilaitosten rahoituksen turvaamiseksi 4 momentissa ehdotetaan rahoituslain 19 §:stä poiketen, että ennen lain voimaan tuloa syntyneet lainojen hoitokustannukset otetaan huomioon laskettaessa erityisoppilaitoksen yksikköhintaa. Erityisoppilaitoksille on nykyisin voimassa olevassa järjestelmässä myönnetty avustusta myös mainittuihin kustannuksiin. Uusien lainojen hoitokustannuksia ei sen sijaan otettaisi huomioon laskettaessa seuraavien vuosien yksikköhintoja.

Säännöksen 5 momentti mahdollistaa nykyisin erillistä valtionosuutta vuokriin saavien oppilaitosten yksikköhinnan korottamisen vuokramenojen perusteella ilman valtionosuuden perusteena olevan vuokran vahvistamista opetusministeriössä.

Nykyään 51 §:n 2 momentissa säädetyistä vuokra-arvon pääomakorvaukseen 10 vuoden siirtymäaikana erikseen myönnettävästä valtionosuudesta luovutaan. Tämän säännöksen 6 momentin mukaan valtionosuus korvataan korottamalla mainitun vuokra-arvojärjestelmän

piirissä olevien ammatillisten oppilaitosten ja musiikin ammatillista koulutusta järjestävien musiikkioppilaitosten yksikköhintoja siirtymäkauden loppuun. Nykyään erillistä vuokra-arvoihin myönnettävää valtionosuutta saavien lukioden ja kansalaisopistojen yksikköhintaa ei korotettaisi. Viimeksi mainituille oppilaitoksille vuokra-arvoihin myönnettyä valtionosuudella ei ole suurta taloudellista merkitystä.

1.2. Harjoittelukoululaki

18 § Pykälää on muutettu siten, että harjoittelukoulujen oppilaiden kotikuntien maksuosuuksiin sovellettaisiin rahoituslain 40 §:n 1—3 momenttia. Näin ollen oppilaiden kotikuntien maksuosuudet valtiolle vähennettäisiin rahoituslain nojalla kunnille maksettavista valtionosuuksista. Pykälän käsitteistöä on samalla selkeytetty.

1.3. Laki Suomalais-venäläisestä koulusta

10 §. Pykälään on tehty harjoittelukoululain 18 §:n perusteluissa selostetut muutokset.

1.4. Laki Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta

10 §. Pykälään on tehty harjoittelukoululain 18 §:n perusteluissa selostetut muutokset.

1.5. Laki kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista

17 a §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan uudistettavaksi valtion ylläpitämien kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten koulujen oppilaiden kotikuntien maksuosuuksien laskentaperusteet. Kotikuntien maksuosuudet laskettaisiin pykäläehdotuksen mukaan peruskoulun 11-vuotiseen oppivelvollisuuteen perustuvaa vaikeasti vammaisten lasten opetusta varten kunnille rahoituslain mukaisesti määrättyjen maksuosuuksien perusteiden valtakunnallisesta keskiarvosta. Näin vammaisten lasten opetuksesta kunnille aiheutuvat kustannukset määräytyisivät yhtäläisin perustein opetuksen järjestämismuodosta riippumatta. Ehdotettu laskentaperuste alentaa valtion

vammaisten lasten koulujen oppilaiden kotikuntien maksuosuuksia valtiolle merkittävästi. Nykyisin maksuosuudet lasketaan mainittujen koulujen edellisenä vuonna toteutuneiden keskimääräisten oppilaskohtaisten kustannusten perusteella.

Pykäläehdotuksen mukaan valtion ylläpitämien vammaisten lasten koulujen maksuosuuksiin sovellettaisiin rahoituslain 40 §:n 1—3 momenttia, jolloin oppilaiden kotikuntien maksuosuudet valtiolle vähennettäisiin kunnille maksettavista valtionosuuksista.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että maksuvelvollinen kotikunta määräytyisi rahoituslaissa säädettyjen periaatteiden mukaisesti. Asetuksella on tarkoitus säätää, että maksuvelvollinen on se kunta, jossa oppilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka elokuun 1 päivänä.

1.6. Laki ammatillisista aikuiskoulutuskeskuksista

16 §. Opiskelijan kotikunnan korvaus. Pykälän 1 momenttiin on tehty ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden kotikuntien maksuosuusjärjestelmän uudistamisen edellyttämät muutokset. Ammatillisen aikuiskoulutuskeskuksen opiskelijan kotikunnan korvaus valtiolle määräytyisi siten kuin rahoituslain 9 §:n 5 momentissa säädetään ammatillisen oppilaitoksen oppilaan kotikunnan maksuosuudesta. Näin ollen myös perustamishankkeista aiheutuneet menot otettaisiin huomioon korvauksissa. Valtiolle suoritettavat kotikuntien korvaukset vähennettäisiin kunnille maksettavista valtionosuuksista siten kuin rahoituslain 40 §:n 1—3 momentissa säädetään.

1.7. Laki lastentarhanopettajaopistoista

4 a §. Pykäläehdotuksen mukaan lastentarhanopettajaopiston opiskelijan kotikunnan maksuosuus valtiolle määräytyisi samalla tavalla kuin ammatillisista aikuiskoulutuskeskuksis-

ta annetun lain 16 §:n perusteluissa on selostettu. Myös lastentarhanopettajaopistojen osalta maksuosuuksiin sovellettaisiin rahoituslain 40 §:n 1—3 momenttia. Ehdotuksen mukaan valtiolle suoritettavat maksuosuudet kasvaisivat nykyiseen verrattuna. Nykyisin lastentarhanopettajaopistojen opiskelijoiden kotikuntien maksuosuudet lasketaan opistojen omien valtakunnallisten keskimääräisten kustannusten perusteella.

1.8. Musiikkioppilaitoslaki

4 §. Pykälän 1 momenttia on rahoituslain 9 §:n perusteluihin viitaten muutettu siten, että musiikin ammatillista koulutusta saavan opiskelijan kotikunnan maksuosuudessa voidaan ottaa huomioon myös perustamishankkeista aiheutuvat kustannukset.

2. Tarkemmat säännökset

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin ehdotetut muutokset edellyttävät opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun asetukseen sisältyvien valtionosuutta ja oppilaiden kotikuntien maksuosuutta koskevien säännösten muuttamista ammatillisen koulutuksen osalta. Asetuksella on tarkoitus säätää tarkemmin esimerkiksi siitä, miten ammatillisten oppilaitosten yksikköhinnat porrastetaan 14 §:ssä säädettyillä perusteilla. Asetusluonnokset eivät ole esityksen liitteinä.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan vuoden 1994 alusta. Lakeja sovellettaisiin jo syksyllä 1993 määrättäessä ammatillisen koulutuksen rahoituksen perusteita vuodelle 1994.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (705/92) 51 §,

muutetaan 6 §:n 2 ja 3 momentti, 7 §:n 1, 5, 8 ja 9 momentti, 8, 9 ja 14 §, 15 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 momentti, 19 §:n johdantolause, 22 §:n 1 momentti, 39 §:n 1 momentin 2 kohta, 40 §:n 1—3 momentti 48 :n 3 momentti sekä 55 :n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 9 § osittain muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1992 annetulla lailla (1687/92), 40 §:n 3 momentti viimeksi mainitussa laissa sekä 55 §:n 3 momentti 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1680/92), sekä

lisätään lakiin uusi 7 a §, 16 §:ään uusi 2 momentti sekä 39 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyiset 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

6 §

Yleissäännös

Valtionosuus ja kotikunnan maksuosuus määräytyvät laskennallisten perusteiden mukaisesti. Valtionosuus ja kotikunnan maksuosuus määräytyvät peruskoulussa, lukiossa, iltalukiossa, ammatillisessa oppilaitoksessa ja ammatillisessa erityisoppilaitoksessa oppilasta kohden. Valtionosuus määräytyy kansalaisopistossa opetustuntia kohden sekä taiteen perusopetuksessa kunnan asukasta kohden. Musiikkioppilaitoksessa valtionosuus määräytyy opetustuntia kohden ja kotikunnan maksuosuus oppilasta kohden.

Peruskoulua vastaavaksi järjestetyn yksityisen koulun valtionavusta ja ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannusten valtionavustuksesta säädetään 48 §:n 2 ja 3 momentissa.

7 §

Valtionosuuden laskennallinen peruste

Kunnan opetustoimen valtionosuus määräytyy 2—7 ja 9 momentissa tarkoitettulla tavalla oppilaitosmuodoittain lasketuista markkamääristä.

Ammatillisen oppilaitoksen valtionosuuden perusteena oleva markkamäärä lasketaan siten, että kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämän

amatillisen oppilaitoksen oppilasmäärän ja asianomaiselle oppilaitosmuodolle oppilasta kohden määrätyn yksikköhinnan tuloon lisätään oppilaitokseen erikseen kuljetettujen ja majoitettujen oppilaiden määrän ja asianomaiselle oppilaitosmuodolle erikseen kuljetusta ja majoitusta varten määrättyjen yksikköhintojen tulot ja saatu markkamäärä jaetaan oppilaitoksen oppilaiden kokonaismäärällä. Näin laskettu markkamäärä kerrotaan niiden oppilaiden määrällä, joilla on kotipaikka 1 momentissa tarkoitettussa kunnassa.

Yksityisen yhteisön tai säätiön ylläpitämän oppilaitoksen valtionosuus määräytyy markkamäärästä, joka saadaan kertomalla ylläpitäjän oppilaitosten oppilaiden määrä soveltuvin osin 3 ja 5 momentissa säädetyllä tavalla oppilasta kohden lasketulla markkamäärällä tai 4 momentissa tarkoitettulla yksikköhinnalla taikka kertomalla valtionosuuden laskentaperusteeksi ylläpitäjälle vahvistettujen opetustuntien määrä 6 ja 7 momentissa tarkoitettulla opetustuntia kohden määrättyllä yksikköhinnalla. Kuntayhtymän ylläpitämän kansalaisopiston ja musiikkioppilaitoksen valtionosuus määräytyy siten kuin tässä momentissa säädetään.

Taiteen perusopetuksen osalta valtionosuus määräytyy markkamäärästä, joka saadaan, kun kunnan asukasmäärä kerrotaan taiteen perusopetusta varten vahvistetulla yksikköhinnalla.

7 a §

Ammatillisen erityisoppilaitoksen valtionosuuden laskennallinen peruste

Ammatillisen erityisoppilaitoksen valtionosuuden perusteena oleva markkamäärä lasketaan siten, että oppilaitoksen oppilasmäärän ja oppilaitokselle oppilasta kohden määrätyn yksikköhinnan tuloon lisätään oppilaitokseen erikseen kuljetettujen ja majoitettujen oppilaiden määrän ja ammatillisille erityisoppilaitoksille erikseen kuljetusta ja majoitusta varten määrättyjen yksikköhintojen tulot. Oppilas-kohtainen valtionosuuden laskennallinen peruste saadaan jakamalla näin laskettu markkamäärä oppilaiden kokonaismäärällä.

8 §

Opetustoimen valtionosuus

Peruskoulun, peruskoulua korvaavan koulun, lukion, iltalukion, kansalaisopiston ja musiikkioppilaitoksessa järjestettävän muun kuin ammatillisen koulutuksen valtionosuus määräytyy kuntien kantokyluokituksesta annetun lain (649/85) mukaan seuraavasti:

Kantokyluokka	Valtionosuus prosentteina
1	60
2	60
3	60
4	60
5	60
6	57
7	54
8	51
9	48
10	45

Peruskoulun, peruskoulua korvaavan koulun, lukion ja iltalukion valtionosuus määräytyy oppilaiden kotikuntien kantokyluokkien mukaisesti.

Kahden tai useamman kunnan ja kuntayhtymän ylläpitämän kansalaisopiston kantokyluokittainen valtionosuus määräytyy ylläpitäjäkuntien ja kuntayhtymän jäsenkuntien asukasmäärien mukaisessa suhteessa. Yksityisen kansalaisopiston valtionosuus määräytyy opiston sijaintikunnan kantokyluokan mukaan.

Valtionosuus musiikkioppilaitoksen muuhun

kuin ammatilliseen koulutukseen määräytyy oppilaitoksen sijaintikunnan kantokyluokan mukaan.

Ammatillisen oppilaitoksen, ammatillisen erityisoppilaitoksen ja musiikkioppilaitoksessa järjestettävän ammatillisen koulutuksen valtionosuus määräytyy siten, että valtionosuuden laskennallisesta perusteesta vähennetään 9 §:n 5 momentin mukaisesti lasketut oppilaiden kotikuntien maksuosuudet.

Valtionosuutta 7 §:n 9 momentin mukaisesti laskettuun markkamäärään kunta saa kunnan kantokyluokan mukaan siten kuin 22 §:n 2 momentissa säädetään.

9 §

Kotikuntien maksuosuudet

Milloin oppilaan kotikunta on lain mukaan velvollinen rahoittamaan osuutensa muualla opiskelevasta oppilaasta aiheutuvista kustannuksista, kotikunnan maksuosuus lasketaan, jolleivät kotikunta ja oppilaitoksen ylläpitäjä ole toisin sopineet, siten kuin jäljempänä tässä pykälässä säädetään. Opetusministeriö määrää oppilaan kotikunnan maksuosuuden määrän perusteet oppilasta kohden ennalta seuraavaa vuotta varten.

Peruskoulun ja peruskoulua korvaavan koulun osalta kotikunnan maksuosuus lasketaan siten, että 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua oppilasta kohti lasketusta valtionosuuden laskennallisesta perusteesta vähennetään oppilaan kotikunnan kantokyluokan mukaan oppilasta kohti määräytyvä valtionosuus.

Peruskoululain 11 §:ssä ja 32 §:n 3 momentissa tarkoitettua opetusta saavan oppilaan kotikunnan maksuosuus määräytyy 2 momentista poiketen siten, että asetuksella säädettävällä tavalla oppilasta kohti laskettavista todennäköisistä kustannuksista vähennetään oppilaan kotikunnan kantokyluokan mukaan oppilasta kohti määräytyvä valtionosuus.

Lukion, iltalukion ja lukion iltalinjan osalta kotikunnan maksuosuus lasketaan siten, että 7 §:n 3 ja 8 momentissa tarkoitettua oppilasta kohti lasketusta valtionosuuden laskennallisesta perusteesta tai 7 §:n 4 ja 8 momentissa tarkoitettua yksikköhinnasta vähennetään oppilaan kotikunnan kantokyluokan mukaan oppilasta kohti määräytyvä valtionosuus.

Ammatillisen koulutuksen osalta kotikunnan maksuosuus lasketaan siten, että ammatillisen koulutuksen oppilaskohtaisten valtionosuuden

laskennallisten perusteiden valtakunnallisesta oppilasmäärillä painotetusta keskiarvosta vähennetään siitä 8 §:n 1 momentissa säädetyn asteikon ja oppilaan kotikunnan kantokyselyluokan mukaisesti laskettava osuus. Mainittua keskiarvoa laskettaessa otetaan huomioon myös valtion ammatillisille oppilaitoksille lasketut oppilaskohtaisia valtionosuuden laskennallisia perusteita vastaavat markkamäärät.

Kotikunnan maksuosuutta määrättäessä 5 momentin mukaan laskettua markkamäärää korotetaan perustamishankkeista aiheutuvien kustannusten perusteella 10 prosentilla lukuun ottamatta oppilaitoksia, joihin sovelletaan 14 §:n 2 momenttia ja 16 §:n 2 momenttia.

14 §

Ammatillisen oppilaitoksen ja ammatillisen erityisoppilaitoksen yksikköhinnan laskeminen

Ammatillisen oppilaitoksen ja ammatillisen erityisoppilaitoksen oppilasta kohden määräytyvä yksikköhinta lasketaan joka neljäs vuosi oppilaitosmuodoittain jakamalla yksikköhinnan määräämistä edeltäneenä vuonna kunnallisista, yksityisistä ja valtion oppilaitoksista aiheutuneet valtakunnalliset kokonaiskustannukset oppilaitosten oppilaiden yhteismäärällä mainittuna vuonna. Näin laskettua markkamäärää korotetaan asetuksella säädetyssä koulutuksessa tämän koulutuksen keskimääräistä korkeampien kustannusten perusteella. Lisäksi markkamäärää porrastetaan oppilaitoksen oppilasmäärän ja muun oppilaitoksen kustannuksiin olennaisesti vaikuttavan rakenteellisen syyn perusteella siten kuin asetuksella säädetään. Yksikköhinnat on määrättävä sellaisiksi, että yksikköhinnat kerrottuna oppilasmäärillä yhteenlaskettuina vastaavat mainittuja kokonaiskustannuksia. Yksikköhintoja laskettaessa ammatilliset erityisoppilaitokset luetaan yhdeksi oppilaitosmuodoksi.

Jos oppilaitos toimii pääasiassa vuokratiloissa, yksikköhintaa voidaan vuosittain korottaa markkamäärällä, joka lasketaan jakamalla opetusministeriön valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistama vuosivuokra oppilaitoksen oppilasmäärällä. Tässä momentissa tarkoitettujen tilojen vuokria ei oteta huomioon laskettaessa 1 momentissa tarkoitettuja valtakunnallisia kokonaiskustannuksia.

Laskettaessa sellaisen ammatillisen oppilaitoksen yksikköhintaa, jossa järjestetään kahteen tai useampaan eri oppilaitosmuotoon kuu-

luvaa koulutusta, otetaan huomioon yksikköhinnat ja oppilaiden määrät oppilaitosmuodoittain.

15 §

Kansalaisopiston yksikköhinnan laskeminen

Kahden tai useamman kunnan taikka kuntayhtymän ylläpitämän kansalaisopiston yksikköhinta lasketaan sijaintikunnan asutusrakenteen mukaan.

16 §

Musiikkioppilaitoksen yksikköhinnan laskeminen

Jos ammatillista koulutusta järjestävä musiikkioppilaitos toimii pääasiassa vuokratiloissa, yksikköhintaa voidaan vuosittain korottaa markkamäärällä, joka lasketaan jakamalla opetusministeriön valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistama vuosivuokra valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistetulla ammatillisen koulutuksen opetustuntien määrällä. Tässä momentissa tarkoitettujen tilojen vuokria ei oteta huomioon laskettaessa 1 momentissa tarkoitettuja kustannuksia.

18 §

Kuljetuksen ja majoituksen yksikköhintojen laskeminen

Ammatillisen oppilaitoksen ja ammatillisen erityisoppilaitoksen kuljetuksen yksikköhinta lasketaan oppilaitosmuodoittain koko maata varten joka neljäs vuosi jakamalla oppilaiden koulumatkoista oppilaitosten ylläpitäjille aiheutuneet kustannukset kuljetettujen oppilaiden yhteismäärällä. Sama koskee vastaavasti majoituksen yksikköhinnan laskemista. Yksikköhintoja laskettaessa ammatilliset erityisoppilaitokset luetaan yhdeksi oppilaitosmuodoksi.

19 §

Yksikköhintoja laskettaessa huomiotta jätettävät kustannukset

Peruskoulusta, lukiosta ja iltalukiosta sekä ammatillisen oppilaitoksen, ammatillisen erityisoppilaitoksen, musiikkioppilaitoksen ja

kansalaisopiston ylläpitämisestä aiheutuneina kustannuksina ei pidetä:

22 §

Kulttuuritoimen valtionosuusasteikko

Kunta saa valtionosuutta 21 §:n 1 momentin mukaisesti laskettuun markkamäärään kunnan kantokyläluokan mukaan siten kuin 8 §:n 1 momentissa säädetään.

39 §

Valtionosuuden myöntäminen

Käyttökustannusten valtionosuus myönnetään hakemuksetta:

2) kansalaisopiston, musiikkioppilaitoksen ja ammatillisen erityisoppilaitoksen sekä yksityisen lukion, iltalukion ja ammatillisen oppilaitoksen osalta oppilaitoksen ylläpitäjälle;

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu valtionosuus myönnetään oppilaitoksen ylläpitäjälle niiden oppilaiden osalta, joilla on kotipaikka Ahvenanmaan maakunnassa.

40 §

Maksaminen

Edellä 39 §:n 1 ja 2 momentin mukaan myönnetty käyttökustannusten valtionosuus ja oppilaan kotikunnan maksuosuus maksetaan siten kuin 2 ja 3 momentissa sekä kuntien valtionosuuslain 21 §:n 1 momentissa säädetään.

Kunnalle käyttökustannuksiin maksettavasta valtionosuudesta vähennetään kotikunnan maksuosuudet, jotka kunta on velvollinen suorittamaan muille oppilaitosten ylläpitäjille. Näin saatuu markkamäärään lisätään kotikuntien maksuosuudet, jotka kunta on oikeutettu saamaan muilta kunnilta. Muulle oppilaitoksen ylläpitäjälle kuin kunnalle käyttökustannuksiin maksettavaan valtionosuuteen lisätään ylläpitäjälle tulevat kotikuntien maksuosuudet. Tässä momentissa tarkoitettut maksuosuudet lasketaan siten kuin 9 §:n 2—6 momentissa säädetään.

Jos kunnan maksettaviksi tulevat kotikunti-

en maksuosuudet ovat suuremmat kuin kunnalle myönnettävä valtionosuus ja kunnalle maksettavat kotikuntien maksuosuudet, kunnan tulee maksaa erotus valtiolle kaksi kertaa vuodessa, ensimmäinen erä maaliskuun ja toinen erä marraskuun loppuun mennessä.

48 §

Kumottavat säännökset

Edellä 1 momentin 3 kohdassa mainitun lain säännöksiä ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannusten valtionavustuksesta sovelletaan vuoden 1995 loppuun.

55 §

Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus

Tässä pykälässä säädetty valtionosuus myönnetään oppilaitoksen ylläpitäjälle.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1994. Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vahvistettaessa valtionosuuden perusteena olevien yksikköhintojen keskimääräisiä markkamääriä sekä määrättäessä yksikköhintoja ja oppilaan kotikunnan maksuosuuden perusteena käytettäviä markkamääriä vuodelle 1994.

Jos tämän lain 14 §:ssä tarkoitettu yksikköhinta vuodelle 1994 on pienempi kuin oppilaitoksen oppilasta kohti lasketut vuonna 1992 toteutuneet yksikköhintoja laskettaessa huomioon otettavat kustannukset vuoden 1994 arvioidussa kustannustasossa tarkistettuna toiminnan laadun ja laajuuden muutoksilla, oppilaskohtaista valtionosuutta vuodelle 1994 laskettaessa sovelletaan yksikköhinnan sijasta markkamäärää, joka saadaan vähentämällä mainituista toteutuneista oppilaskohtaisista kustannuksista yksi kolmasosa näiden kustannusten ja yksikköhinnan erotuksesta. Vuoden 1995 valtionosuutta laskettaessa mainitusta erotuksesta vähennetään kaksi kolmasosaa. Vuoden 1996 yksikköhinta lasketaan siten kuin 14 §:ssä säädetään.

Jos tämän lain 14 §:ssä tarkoitettu yksikköhinta vuodelle 1994 on suurempi kuin toteutuneet oppilasta kohti 2 momentissa säädettyllä tavalla lasketut kustannukset, oppilaskohtaista

valtionosuutta vuodelle 1994 laskettaessa sovelletaan yksikköhinnan sijasta markkamäärää, joka saadaan vähentämällä yksikkö hinnasta kaksi kolmasosaa yksikköhinnan ja toteutuneiden kustannusten erotuksesta. Vuoden 1995 valtionosuutta laskettaessa mainitusta erotuksesta vähennetään yksi kolmasosa. Vuoden 1996 yksikköhinta lasketaan siten kuin 14 §:ssä säädetään.

Sen estämättä, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (705/92), jäljempänä rahoituslaki, tällä lailla osittain muutetussa 19 §:ssä säädetään, ammatillisen erityisoppilaitoksen yksikköhintaa korotetaan vuosittain markkamäärällä, joka lasketaan jakamalla oppilaitokselle ennen tämän lain voimaantuloa valtionavustukseen oikeuttaneista lainoista yksikköhintojen määräämisvuotta edeltäneenä vuonna aiheutuneet hoitokustannukset oppilaitoksen oppilasmäärällä.

Jos ammatilliselle oppilaitokselle tai ammatillista koulutusta järjestävälle musiikkioppilaitokselle on rahoituslain tällä lailla kumotun

51 §:n nojalla myönnetty erikseen valtionosuutta vuokriin, pidetään tämän lain 14 §:n 2 momentissa tai 16 §:n 2 momentissa tarkoitettuna valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistettuna vuosivuokrana tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden valtionosuusperusteiden mukaisesti laskettua vuokraa.

Jos ammatilliselle oppilaitokselle tai ammatillista koulutusta järjestävälle musiikkioppilaitokselle on rahoituslain 51 §:n nojalla myönnetty erikseen valtionosuutta vuokra-arvon pääomakorvaukseen, korotetaan tämän lain 14 §:ssä tai rahoituslain tällä lailla osittain muutetussa 16 §:ssä tarkoitettua yksikköhintaa tai edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettua markkamäärää rahoituslain 51 §:ssä tarkoitettua siirtymäkauden loppuun markkamäärällä, joka saadaan jakamalla mainitun valtionosuuden perusteeksi vuosittain laskettu markkamäärä ammatillisen oppilaitoksen oppilaiden määrällä tai musiikkioppilaitoksen valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistetulla ammatillisen koulutuksen opetustuntien määrällä.

2.

Laki

harjoittelukoululain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 31 päivänä tammikuuta 1985 annetun harjoittelukoululain (143/85) 18 §, sellaisena kuin se on 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (711/92), seuraavasti:

18 §

Kunta, jossa oppilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka asetuksella säädettyään ajankohtana, on velvollinen maksamaan valtiolle osuutensa harjoittelukoulun kustannuksista. Kotikunnan maksuosuus oppilasta kohden lasketaan siten, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (705/92) säädetystä oppilaan kotikunnan oppilaskohtaisesta peruskoulun tai lukion valtionosuuden laskennallisesta perusteesta vähennetään siitä mainitun lain 8 §:n 1 momentissa säädetyn asteikon ja oppilaan kotikunnan kantokäylyokan mukaan laskettava markkamää-

rä. Maksuosuudesta on lisäksi voimassa, mitä mainitun lain 40 §:n 1—3 momentissa säädetään.

Jos oppilaan kotikunta ei ylläpidä lukiota, lasketaan kotikunnan maksuosuus 1 momentin mukaisesti harjoittelukoulun sijaintikunnan ylläpitämän lukion oppilaskohtaisesta valtionosuuden laskennallisesta perusteesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**Suomalais-venäläisestä koulusta annetun lain 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Suomalais-venäläisestä koulusta 21 päivänä toukokuuta 1976 annetun lain (412/76) 10 §,

sellaisena kuin se on 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (712/92), seuraavasti:

10 §

Kunta, jossa oppilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka asetuksella säädettyään ajankohtana, on velvollinen maksamaan valtiolle osuutensa Suomalais-venäläisen koulun kustannuksista. Kotikunnan maksuosuus oppilasta kohden lasketaan siten, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (705/92) säädetystä oppilaan kotikunnan oppilaskohtaisesta peruskoulun tai lukion valtionosuuden laskennallisesta perusteesta vähennetään siitä mainitun lain 8 §:n 1 momentissa säädetyn asteikon ja kotikunnan kantokykyluokan mukaan laskettava markka-

määrä. Maksuosuudesta on lisäksi voimassa, mitä mainitun lain 40 §:n 1—3 momentissa säädetään.

Jos oppilaan kotikunta ei ylläpidä lukiota, lasketaan kotikunnan maksuosuus 1 momentin mukaisesti koulun sijaintikunnan ylläpitämän lukion oppilaskohtaisesta valtionosuuden laskennallisesta perusteesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki**Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta annetun lain 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta 7 päivänä tammikuuta 1977 annetun lain (33/77) 10 §,

sellaisena kuin se on 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (713/92), seuraavasti:

10 §

Kunta, jossa oppilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka asetuksella säädettyään ajankohtana, on velvollinen maksamaan valtiolle osuutensa Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun kustannuksista. Kotikunnan maksuosuus oppilasta kohden lasketaan siten, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (705/92) säädetystä oppilaan kotikunnan oppilaskohtaisesta peruskoulun tai lukion valtionosuuden laskennallisesta perusteesta vähennetään siitä mainitun lain 8 §:n 1 momentissa säädetyn asteikon ja kotikunnan kantokykyluokan perusteella lasketta-

va markkamäärä. Maksuosuudesta on lisäksi voimassa, mitä mainitun lain 40 §:n 1—3 momentissa säädetään.

Jos oppilaan kotikunta ei ylläpidä lukiota, lasketaan kotikunnan maksuosuus 1 momentin mukaisesti koulun sijaintikunnan ylläpitämän lukion oppilaskohtaisesta valtionosuuden laskennallisesta perusteesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

5.

Laki

kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista annetun lain 17 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun lain (481/83) 17 a §:n 1 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat mainitun pykälän 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1689/92) ja 3 momentti 10 päivänä tammikuuta 1986 annetussa laissa (36/86), seuraavasti:

17 a §

Oppilaan kotikunta on velvollinen suorittamaan valtiolle tässä laissa tarkoitetun erityiskoulun varsinaisesta oppilaasta maksuosuuden, joka lasketaan siten, että peruskoululain 32 §:n 3 momentissa tarkoitettua opetusta saavien oppilaiden kotikuntien maksuosuuksien perusteena käytettävien opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (705/92) säädettyllä tavalla oppilasta kohti laskettavien todennäköisten kustannusten valtakunnallisesta keskiarvosta vähennetään siitä mainitun lain 8 §:n 1 momentin mukaisesti oppilaan kotikunnan kantokykyluokan mukaan laskettu markkamäärä. Opetusministeriö määrää maksuosuuden määrän perusteet ennalta seuraavaa vuotta

varten. Maksuosuudesta on lisäksi voimassa, mitä mainitun lain 40 §:n 1—3 momentissa säädetään.

Kotikunnalla tarkoitetaan kuntaa, jossa oppilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Tämä laki tulee voimaa päivänä
kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

6.

Laki

ammattillisista aikuiskoulutuskeskuksista annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ammatillisista aikuiskoulutuskeskuksista 31 päivänä elokuuta 1990 annetun lain (760/90) 16 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1688/92), seuraavasti:

16 §

Opiskelijan kotikunnan korvaus

Aikuiskoulutuskeskuksessa järjestettyyn opetustoimen viranomaisen ostamaan ammatilliseen peruskoulutukseen ja jatkolinjoina annettavaan koulutukseen osallistuvan opiskelijan kotikunta on velvollinen maksamaan opiskelijasta valtiolle korvauksen, joka vastaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksessa annetussa laissa ammatillista koulutusta saavasta oppilaasta

säädettyä kotikunnan maksuosuutta. Kotikunnan korvauksesta on lisäksi voimassa, mitä mainitun lain 40 §:n 1—3 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

7.

Laki**lastentarhanopettajaopistoista annetun lain 4 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lastentarhanopettajaopistoista 21 päivänä tammikuuta 1977 annetun lain (80/77) 4 a §,

sellaisena kuin se on 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (721/92), seuraavasti:

4 a §

Lastentarhanopettajaopiston oppilaan kotikunta on velvollinen maksamaan oppilaasta valtiolle maksuosuuden, joka vastaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (705/92) ammatillista koulutusta saavasta oppilaasta säädettyä kotikunnan maksuosuutta. Kotikunnan maksuosuudesta on lisäksi voi-

massa, mitä mainitun lain 40 §:n 1—3 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

8.

Laki**musiikkioppilaitoslain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 10 päivänä huhtikuuta 1987 annetun musiikkioppilaitoslain (402/87) 4 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin se on 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (723/92), seuraavasti:

4 §

Kunta, jossa oppilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka asetuksella säädettyinä ajankohtana, on velvollinen suorittamaan oppilaitoksen ylläpitäjälle musiikin ammatillista koulutusta saavasta oppilaasta kotikunnan maksuosuuden siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 28 päivänä toukokuuta 1993

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Opetusministeri *Riitta Uosukainen*

1.

Laki**opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (705/92) 51 §,

muutetaan 6 §:n 2 ja 3 momentti, 7 §:n 1, 5, 8 ja 9 momentti, 8, 9 ja 14 §, 15 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 momentti, 19 §:n johdantolause, 22 §:n 1 momentti, 39 §:n 1 momentin 2 kohta, 40 §:n 1—3 momentti, 48 §:n 3 momentti sekä 55 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 9 § osittain muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1992 annetulla lailla (1687/92), 40 §:n 3 momentti viimeksi mainitussa laissa sekä 55 §:n 3 momentti 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1680/92), sekä

lisätään lakiin uusi 7 a §, 16 §:ään uusi 2 momentti sekä 39 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyiset 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 §

Yleissäännös

Valtionosuus ja maksuosuus määräytyvät laskennallisten perusteiden mukaisesti peruskoulun, lukion, iltalukion ja ammatillisen oppilaitoksen osalta oppilasta kohden, kansalaisopiston ja musiikkioppilaitoksen osalta opetustuntia kohden sekä taiteen perusopetuksen osalta kunnan asukasta kohden.

Peruskoulua vastaavaksi järjestetyn yksityisen koulun valtionavusta sekä ammatillisten erityisoppilaitosten ja ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannusten valtionavustuksesta säädetään 48 §:n 2 ja 3 momentissa.

7 §

Valtionosuuden laskennallinen peruste

Kunnan opetustoimen valtionosuus määräytyy siitä markkamäärästä, joka saadaan, kun lasketaan yhteen 2—7 momentissa tarkoitetulla tavalla oppilaitosmuodoittain lasketut markkamäärät.

6 §

Yleissäännös

Valtionosuus ja kotikunnan maksuosuus määräytyvät laskennallisten perusteiden mukaisesti. *Valtionosuus ja kotikunnan* maksuosuus määräytyvät peruskoulussa, lukiossa, iltalukiossa, ammatillisessa oppilaitoksessa ja ammatillisessa erityisoppilaitoksessa oppilasta kohden. *Valtionosuus* määräytyy kansalaisopistossa opetustuntia kohden sekä taiteen perusopetuksessa kunnan asukasta kohden. *Musiikkioppilaitoksessa valtionosuus* määräytyy opetustuntia kohden ja kotikunnan maksuosuus oppilasta kohden.

Peruskoulua vastaavaksi järjestetyn yksityisen koulun valtionavusta ja ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannusten valtionavustuksesta säädetään 48 §:n 2 ja 3 momentissa.

7 §

Valtionosuuden laskennallinen peruste

Kunnan opetustoimen valtionosuus määräytyy 2—7 ja 9 momentissa tarkoitetulla tavalla oppilaitosmuodoittain lasketuista markkamääristä.

Voimassa oleva laki

Ammatillisten oppilaitosten valtionosuuden perusteena oleva markkamäärä lasketaan siten, että ylläpitäjäkunnan tai -kuntainliiton ammatillisten oppilaitosten oppilasmäärän ja ylläpitäjäkunnalle tai -kuntainliitolle ammatillista oppilaitosta varten oppilasta kohden määrätyn yksikköhinnan tuloon lisätään erikseen kuljetettujen ja majoitettujen oppilaiden määrän ja asianomaiselle oppilaitosmuodolle erikseen kuljetusta ja majoitusta varten määrättyjen yksikköhintojen tulot ja saatu markkamäärä jaetaan *ylläpitäjäkunnan tai -kuntainliiton* oppilaitosten oppilaiden kokonaismäärällä. Näin laskettu markkamäärä kerrotaan niiden oppilaiden määrällä, joilla on kotipaikka 1 momentissa tarkoitettussa kunnassa.

Milloin oppilaitoksen ylläpitäjänä on yksityinen yhteisö tai säätiö, ylläpitäjän valtionosuus määräytyy markkamäärästä, joka saadaan kertomalla ylläpitäjän oppilaitosten oppilaiden määrä soveltuvin osin 3 ja 5 momentissa säädetyllä tavalla oppilasta kohden lasketulla markkamäärällä tai 4 momentissa tarkoitettulla yksikkö hinnalla taikka valtionosuuden laskentaperusteeksi ylläpitäjälle vahvistettujen opetustuntien määrä 6 ja 7 momentissa tarkoitettulla opetustuntia kohden määrättyllä yksikkö hinnalla. Kuntainliiton ylläpitämän musiikkioppilaitoksen valtionosuus määräytyy siten kuin edellä tässä momentissa säädetään.

Taiteen perusopetuksen osalta valtionosuus määräytyy *1 momentista poiketen* markkamäärästä, joka saadaan, kun kunnan asukasmäärä kerrotaan taiteen perusopetusta varten vahvistetulla yksikkö hinnalla.

Ehdotus

Ammatillisen oppilaitoksen valtionosuuden perusteena oleva markkamäärä lasketaan siten, että *kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämän ammatillisen oppilaitoksen oppilasmäärän ja asianomaiselle oppilaitosmuodolle oppilasta kohden määrätyn yksikköhinnan tuloon lisätään oppilaitokseen erikseen kuljetettujen ja majoitettujen oppilaiden määrän ja asianomaiselle oppilaitosmuodolle erikseen kuljetusta ja majoitusta varten määrättyjen yksikköhintojen tulot ja saatu markkamäärä jaetaan oppilaitoksen oppilaiden kokonaismäärällä. Näin laskettu markkamäärä kerrotaan niiden oppilaiden määrällä, joilla on kotipaikka 1 momentissa tarkoitettussa kunnassa.*

Yksityisen yhteisön tai säätiön ylläpitämän oppilaitoksen valtionosuus määräytyy markkamäärästä, joka saadaan kertomalla ylläpitäjän oppilaitosten oppilaiden määrä soveltuvin osin 3 ja 5 momentissa säädetyllä tavalla oppilasta kohden lasketulla markkamäärällä tai 4 momentissa tarkoitettulla yksikkö hinnalla taikka kertomalla valtionosuuden laskentaperusteeksi ylläpitäjälle vahvistettujen opetustuntien määrä 6 ja 7 momentissa tarkoitettulla opetustuntia kohden määrättyllä yksikkö hinnalla. *Kuntayhtymän ylläpitämän kansalaisopiston ja musiikkioppilaitoksen* valtionosuus määräytyy siten kuin tässä momentissa säädetään.

Taiteen perusopetuksen osalta valtionosuus määräytyy markkamäärästä, joka saadaan, kun kunnan asukasmäärä kerrotaan taiteen perusopetusta varten vahvistetulla yksikkö hinnalla.

7 a §

Ammatillisen erityisoppilaitoksen valtionosuuden laskennallinen peruste

Ammatillisen erityisoppilaitoksen valtionosuuden perusteena oleva markkamäärä lasketaan siten, että oppilaitoksen oppilasmäärän ja oppilaitokselle oppilasta kohden määrätyn yksikköhinnan tuloon lisätään oppilaitokseen erikseen kuljetettujen ja majoitettujen oppilaiden määrän ja ammatillisille erityisoppilaitoksille erikseen kuljetusta ja majoitusta varten määrättyjen yksikköhintojen tulot. Oppilaskohtainen valtionosuuden laskennallinen peruste saadaan jakamalla näin laskettu markkamäärä oppilaiden kokonaismäärällä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Opetustoimen valtionosuusasteikko

Tässä luvussa tarkoitettu valtionosuus määräytyy kuntien kantokikylyluokituksista annetun lain (649/85) mukaan seuraavasti:

Kantokiky- luokka	Valtionosuus prosentteina
1	60
2	60
3	60
4	60
5	60
6	57
7	54
8	51
9	48
10	45

Peruskoulun, peruskoulua korvaavan koulun, lukion, iltalukion ja *ammattillisen oppilaitoksen* valtionosuus määräytyy oppilaiden kotikuntien kantokikylyluokkien mukaisesti. *Sama koskee myös musiikkioppilaitosta siltä osin kuin siinä järjestetään ammatillista opetusta.*

Kahden tai useamman kunnan ylläpitämän kansalaisopiston kantokikylyluokittainen valtionosuus määräytyy ylläpitäjäkuntien asukasmäärien mukaisessa suhteessa. Yksityisen kansalaisopiston valtionosuus määräytyy opiston sijaintikunnan kantokikylyluokan mukaan.

Valtionosuus musiikkioppilaitoksen muuhun kuin ammatilliseen opetukseen määräytyy oppilaitoksen sijaintikunnan kantokikylyluokan mukaan.

Valtionosuutta 7 §:n 9 momentin mukaisesti laskettuun markkamäärään kunta saa kuitenkin 1 momentissa säädetystä poiketen kunnan kantokikylyluokan mukaan siten kuin 22 §:n 2 momentissa säädetään.

8 §

Opetustoimen valtionosuus

Peruskoulun, peruskoulua korvaavan koulun, lukion, iltalukion, kansalaisopiston ja musiikkioppilaitoksessa järjestettävän muun kuin ammatillisen koulutuksen valtionosuus määräytyy kuntien kantokikylyluokituksista annetun lain (649/85) mukaan seuraavasti:

Kantokiky- luokka	Valtionosuus prosentteina
1	60
2	60
3	60
4	60
5	60
6	57
7	54
8	51
9	48
10	45

Peruskoulun, peruskoulua korvaavan koulun, lukion ja iltalukion valtionosuus määräytyy oppilaiden kotikuntien kantokikylyluokkien mukaisesti.

Kahden tai useamman kunnan ja kuntayhtymän ylläpitämän kansalaisopiston kantokikylyluokittainen valtionosuus määräytyy ylläpitäjäkuntien ja kuntayhtymän jäsenkuntien asukasmäärien mukaisessa suhteessa. Yksityisen kansalaisopiston valtionosuus määräytyy opiston sijaintikunnan kantokikylyluokan mukaan.

Valtionosuus musiikkioppilaitoksen muuhun kuin ammatilliseen koulutukseen määräytyy oppilaitoksen sijaintikunnan kantokikylyluokan mukaan.

Ammatillisen oppilaitoksen, ammatillisen erityisoppilaitoksen ja musiikkioppilaitoksessa järjestettävän ammatillisen koulutuksen valtionosuus määräytyy siten, että valtionosuuden laskennallisesta perusteesta vähennetään 9 §:n 5 momentin mukaisesti lasketut oppilaiden kotikuntien maksusuudet.

Valtionosuutta 7 §:n 9 momentin mukaisesti laskettuun markkamäärään kunta saa kunnan kantokikylyluokan mukaan siten kuin 22 §:n 2 momentissa säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

Kotikuntien maksuosuudet

Milloin oppilaan kotikunta on lain mukaan velvollinen rahoittamaan osuutensa muualla opiskelevasta oppilaasta aiheutuvista käyttö- kustannuksista, kotikunnan maksuosuus lasketaan, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä tai jolleivät kotikunta ja oppilaitoksen ylläpitäjä ole toisin sopineet:

1) peruskoulun, peruskoulua korvaavan koulun ja lukion osalta koulumuodoittain siten, että 7 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 8 momentissa tarkoitetusta oppilasta kohti lasketusta markkamäärästä vähennetään oppilaan kotikunnan kantokyselyluokan mukaan oppilasta kohti määräytyvä valtionosuus;

2) iltalukion ja lukion iltalinjan osalta siten, että 7 §:n 4 momentissa sekä 8 momentissa tarkoitetusta yksikkö hinnasta vähennetään siitä oppilaan kotikunnan kantokyselyluokan mukaan oppilasta kohti määräytyvä valtionosuus; ja

3) ammatillisen opetuksen osalta siten, että asetuksella säädettävällä tavalla oppilasta kohti laskettavista todennäköisistä kustannuksista vähennetään oppilaan kotikunnan kantokyselyluokan mukaan oppilasta kohti määräytyvä valtionosuus.

Peruskoululain 11 §:ssä ja 32 §:n 3 momentissa tarkoitetussa opetuksessa olevan oppilaan kotikunnan maksuosuus määräytyy 1 momentin 1 kohdasta poiketen siten kuin 1 momentin 3 kohdassa säädetään.

Oppilaan kotikunnan maksuosuus valtion ylläpitämän ammatillisen oppilaitoksen opiskelijasta aiheutuvista kustannuksista lasketaan valtioneuvoston valtion ammatillisten oppilaitosten keskimääräisten todennäköisten kustannusten perusteella oppilasta kohti ennalta seuraavaa vuotta varten vahvistamasta markkamäärästä. Markkamäärää vahvistetaan valtion ammatillisten oppilaitosten edellisenä vuonna toteutuneiden kulutusmenojen ja perustamishankkeista aiheutuneiden menojen sekä kone-, kalusto- ja laitehankinnoista aiheutuneiden menojen perusteella. Markkamäärää vahvistettaessa otetaan huomioon arvioitu kuluvan ja seuraavan vuoden kustannustason muutos sekä kulutusmenojen osalta lisäksi mainituille vuosille arvioitunut toiminnan laadun ja laajuuden

9 §

Kotikuntien maksuosuudet

Milloin oppilaan kotikunta on lain mukaan velvollinen rahoittamaan osuutensa muualla opiskelevasta oppilaasta aiheutuvista kustannuksista, kotikunnan maksuosuus lasketaan, jolleivät kotikunta ja oppilaitoksen ylläpitäjä ole toisin sopineet, siten kuin jäljempänä tässä pykälässä säädetään. Opetusministeriö määrää oppilaan kotikunnan maksuosuuden määrän perusteet oppilasta kohden ennalta seuraavaa vuotta varten.

Peruskoulun ja peruskoulua korvaavan koulun osalta kotikunnan maksuosuus lasketaan siten, että 7 §:n 2 momentissa tarkoitetusta oppilasta kohti lasketusta valtionosuuden laskennallisesta perusteesta vähennetään oppilaan kotikunnan kantokyselyluokan mukaan oppilasta kohti määräytyvä valtionosuus.

Peruskoululain 11 §:ssä ja 32 §:n 3 momentissa tarkoitettua opetusta saavan oppilaan kotikunnan maksuosuus määräytyy 2 momentista poiketen siten, että asetuksella säädettävällä tavalla oppilasta kohti laskettavista todennäköisistä kustannuksista vähennetään oppilaan kotikunnan kantokyselyluokan mukaan oppilasta kohti määräytyvä valtionosuus.

Voimassa oleva laki

muutokset. Kotikunnan on suoritettava oppilasta kohti vahvistetun markkamäärän ja siitä 8 §:ssä säädetyn asteikon mukaan laskettavan markkamäärän erotus.

Ehdotus

Lukion, iltalukion ja lukion iltalinjan osalta kotikunnan maksuosuus lasketaan siten, että 7 §:n 3 ja 8 momentissa tarkoitettua oppilasta kohti lasketusta valtionosuuden laskennallisesta perusteesta tai 7 §:n 4 ja 8 momentissa tarkoitettua yksikkö hinnasta vähennetään oppilaan kotikunnan kantokykyluokan mukaan oppilasta kohti määräytyvä valtionosuus.

Ammatillisen koulutuksen osalta kotikunnan maksuosuus lasketaan siten, että ammatillisen koulutuksen oppilaskohtaisten valtionosuuden laskennallisten perusteiden valtakunnallisesta oppilasmäärällä painotetusta keskiarvosta vähennetään siitä 8 §:n 1 momentissa säädetyn asteikon ja oppilaan kotikunnan kantokykyluokan mukaisesti laskettava osuus. Mainittua keskiarvoa laskettaessa otetaan huomioon myös valtion ammatillisille oppilaitoksille lasketut oppilaskohtaisia valtionosuuden laskennallisia perusteita vastaavat markkamäärät.

Kotikunnan maksuosuutta määrättäessä 5 momentin mukaan laskettua markkamäärää korotetaan perustamishankkeista aiheutuvien kustannusten perusteella 10 prosentilla lukuun ottamatta oppilaitoksia, joihin sovelletaan 14 §:n 2 momenttia ja 16 §:n 2 momenttia.

14 §

Ammatillisen oppilaitoksen yksikköhinnan laskeminen

Ammatillisen oppilaitoksen oppilasta kohden määräytyvä yksikköhinta lasketaan oppilaitosmuodoittain *kutakin ylläpitäjää varten* joka neljäs vuosi kunnallisten ja yksityisten oppilaitosten ylläpitäjille koko maassa yksikköhinnan määräämistä edeltäneenä vuonna oppilaitoksista aiheutuneiden kokonaiskustannusten perusteella. Yksikköhintoja laskettaessa otetaan huomioon, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, opetuksen laskennallinen oppilasta kohden laskettu tuntimäärä. Yksikköhinnat on määrättävä sellaisiksi, että ne markkamäärät, jotka saadaan kertomalla kunnallisten ja yksityisten oppilaitosten yksikköhinnat oppilasmäärällä, yhteenlaskettuina vastaava kokonaiskustannuksia.

14 §

Ammatillisen oppilaitoksen ja ammatillisen erityisoppilaitoksen yksikköhinnan laskeminen

Ammatillisen oppilaitoksen ja ammatillisen erityisoppilaitoksen oppilasta kohden määräytyvä yksikköhinta lasketaan joka neljäs vuosi oppilaitosmuodoittain *jakamalla* yksikköhinnan määräämistä edeltäneenä vuonna kunnallisista, yksityisistä ja valtion oppilaitoksista aiheutuneet valtakunnalliset kokonaiskustannukset oppilaitosten oppilaiden yhteismäärällä mainittuna vuonna. Näin laskettua markkamäärää korotetaan asetuksella säädettyssä koulutuksessa tämän koulutuksen keskimääräistä korkeampien kustannusten perusteella. Lisäksi markkamäärää porrastetaan oppilaitoksen oppilasmäärän ja muun oppilaitoksen kustannuksiin olennaisesti vaikuttavan rakenteellisen syyn perusteella siten kuin asetuksella säädetään. Yksikköhinnat on määrättävä sellaisiksi, että yksikköhinnat ker-

Voimassa oleva laki

Muina kuin 1 momentissa mainittuina vuosina kutakin ylläpitäjää varten viimeksi määrättyä yksikköhintaa muutetaan oppilasta kohden lasketussa opetuksen laskennallisessa tuntimäärässä tapahtuneiden muutosten mukaisesti.

Yhdistetyn oppilaitoksen yksikköhintaa laskettaessa otetaan huomioon oppilaitoksen eri oppilaitosmuotoihin kuuluvien oppilaiden määrä ja tästä aiheutuvat kustannusten erot.

15 §

Kansalaisopiston yksikköhinnan laskeminen

Kahden tai useamman kunnan ylläpitämän kansalaisopiston yksikköhinta lasketaan sijaintikunnan asutusrakenteen mukaan.

16 §

Musiikkioppilaitoksen yksikköhinnan laskeminen

18 §

Kuljetuksen ja majoituksen yksikköhintojen laskeminen

Ammatillisen oppilaitoksen kuljetuksen yksikköhinta lasketaan oppilaitosmuodoittain ko-

Ehdotus

rottuina oppilasmäärillä yhteenlaskettuina vastaavat mainittuja kokonaiskustannuksia. Yksikköhintoja laskettaessa ammatilliset erityisoppilaitokset luetaan yhdeksi oppilaitosmuodoksi.

Jos oppilaitos toimii pääasiassa vuokratiloissa, yksikköhintaa voidaan vuosittain korottaa markkamäärällä, joka lasketaan jakamalla opetusministeriön valtiosuuden laskentaperusteeksi vahvistama vuosivuokra oppilaitoksen oppilasmäärällä. Tässä momentissa tarkoitettujen tilojen vuokria ei oteta huomioon laskettaessa 1 momentissa tarkoitettuja valtakunnallisia kokonaiskustannuksia.

Laskettaessa sellaisen ammatillisen oppilaitoksen yksikköhintaa, jossa järjestetään kahteen tai useampaan eri oppilaitosmuotoon kuuluvaa koulutusta, otetaan huomioon yksikköhinnat ja oppilaiden määrät oppilaitosmuodoittain.

15 §

Kansalaisopiston yksikköhinnan laskeminen

Kahden tai useamman kunnan taikka kuntayhtymän ylläpitämän kansalaisopiston yksikköhinta lasketaan sijaintikunnan asutusrakenteen mukaan.

16 §

Musiikkioppilaitoksen yksikköhinnan laskeminen

Jos ammatillista koulutusta järjestävä musiikkioppilaitos toimii pääasiassa vuokratiloissa, yksikköhintaa voidaan vuosittain korottaa markkamäärällä, joka lasketaan jakamalla opetusministeriön valtiosuuden laskentaperusteeksi vahvistama vuosivuokra valtiosuuden laskentaperusteeksi vahvistetulla ammatillisen koulutuksen opetustuntien määrällä. Tässä momentissa tarkoitettujen tilojen vuokria ei oteta huomioon laskettaessa 1 momentissa tarkoitettuja kustannuksia.

18 §

Kuljetuksen ja majoituksen yksikköhintojen laskeminen

Ammatillisen oppilaitoksen ja ammatillisen erityisoppilaitoksen kuljetuksen yksikköhinta

Voimassa oleva laki

ko maata varten joka neljäs vuosi jakamalla oppilaiden koulumatkoista *kunnille ja muille* oppilaitosten ylläpitäjille aiheutuneet kustannukset kuljetettujen oppilaiden yhteismäärällä. Sama koskee vastaavasti majoituksen yksikköhinnan laskemista.

19 §

Yksikköhintoja laskettaessa huomiotta jätettävät kustannukset

Peruskoulusta, lukioista ja iltalukiosta sekä ammatillisen oppilaitoksen, musiikkioppilaitoksen ja kansalaisopiston ylläpitämisestä aiheutuneina kustannuksina ei pidetä:

22 §

Kulttuuritoimen valtionosuusasteikko

Kunta saa valtionosuutta 21 §:n 1 momentin mukaisesti laskettuun markkamäärään kunnan kantokykyluokan mukaan siten kuin 8 §:n 1 momentissa säädetään. *Kahden tai useamman kunnan yhteisen kirjaston kantokykyluokittainen valtionosuus määräytyy kuntien asukasmäärien mukaisessa suhteessa.*

Ehdotus

lasketaan oppilaitosmuodoittain koko maata varten joka neljäs vuosi jakamalla oppilaiden koulumatkoista oppilaitosten ylläpitäjille aiheutuneet kustannukset kuljetettujen oppilaiden yhteismäärällä. Sama koskee vastaavasti majoituksen yksikköhinnan laskemista. *Yksikköhintoja laskettaessa ammatilliset erityisoppilaitokset luetaan yhdeksi oppilaitosmuodoksi.*

19 §

Yksikköhintoja laskettaessa huomiotta jätettävät kustannukset

Peruskoulusta, lukioista ja iltalukiosta sekä ammatillisen oppilaitoksen, *ammatillisen erityisoppilaitoksen*, musiikkioppilaitoksen ja kansalaisopiston ylläpitämisestä aiheutuneina kustannuksina ei pidetä:

22 §

Kulttuuritoimen valtionosuusasteikko

Kunta saa valtionosuutta 21 §:n 1 momentin mukaisesti laskettuun markkamäärään kunnan kantokykyluokan mukaan siten kuin 8 §:n 1 momentissa säädetään.

39 §

Valtionosuuden myöntäminen

Käyttökustannusten valtionosuus myönnetään hakemuksetta:

2) kansalaisopiston ja musiikkioppilaitoksen sekä yksityisen lukion, iltalukion ja ammatillisen oppilaitoksen osalta oppilaitoksen ylläpitäjälle;

2) kansalaisopiston, musiikkioppilaitoksen ja *ammatillisen erityisoppilaitoksen* sekä yksityisen lukion, iltalukion ja ammatillisen oppilaitoksen osalta oppilaitoksen ylläpitäjälle;

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu valtionosuus myönnetään oppilaitoksen ylläpitäjälle niiden oppilaiden osalta, joilla on kotipaikka Ahvenanmaan maakunnassa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

40 §

Maksaminen

Edellä 39 §:n 1 momentin mukaan myönnetty käyttökustannusten valtionosuus maksetaan siten kuin kuntien valtionosuuslain 21 §:n 1 momentissa säädetään.

Oppilaan kotikunnan tulee maksaa 39 §n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa valtionosuutta ja kotikunnan maksuosuutta vastaava markkamäärä ja 39 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa kotikunnan maksuosuus oppilaitoksen ylläpitäjälle kaksi kertaa vuodessa, ensimmäinen erä helmikuun ja toinen erä lokakuun loppuun mennessä, jolleivät kotikunta ja oppilaitoksen ylläpitäjä ole toisin sopineet.

Oppilaan kotikunnan tulee maksaa osuutensa valtion ylläpitämän ammatillisen oppilaitoksen oppilaasta aiheutuvista kustannuksista valtiolle kaksi kertaa vuodessa, ensimmäinen erä maaliskuun ja toinen erä marraskuun loppuun mennessä.

48 §

Kumottavat säännökset

Edellä 1 momentin 3 kohdassa mainitun lain säännöksiä *ammatillisten erityisoppilaitosten ja ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannusten valtionavustuksesta sovelletaan* vuoden 1995 loppuun.

51 §

Vuokra ja vuokra-arvo

Jos oppilaitos toimii pääasiassa vuokratiloissa ja ylläpitäjä on saanut erillistä valtionosuutta näistä tiloista maksettaviin vuokriin tämän lain voimaan tullessa voimassa olevan vuokrasopimuksen perusteella, suoritetaan näihin vuokriin valtionosuutta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan enintään 10 vuoden ajan tämän lain voimaantulosta tai, jos sopimus ei sinä aikana olisi ollut irtisanottavissa,

40 §

Maksaminen

Edellä 39 §:n 1 ja 2 momentin mukaan myönnetty käyttökustannusten valtionosuus ja oppilaan kotikunnan maksuosuus maksetaan siten kuin 2 ja 3 momentissa sekä kuntien valtionosuuslain 21 §:n 1 momentissa säädetään.

Kunnalle käyttökustannuksiin maksettavasta valtionosuudesta vähennetään kotikunnan maksuosuudet, jotka kunta on velvollinen suorittamaan muille oppilaitosten ylläpitäjille. Näin saatua markkamäärään lisätään kotikuntien maksuosuudet, jotka kunta on oikeutettu saamaan muilta kunnilta. Muulle oppilaitoksen ylläpitäjälle kuin kunnalle käyttökustannuksiin maksettavaan valtionosuuteen lisätään ylläpitäjälle tulevat kotikuntien maksuosuudet. Tässä momentissa tarkoitettut maksuosuudet lasketaan siten kuin 9 §:n 2—6 momentissa säädetään.

Jos kunnan maksettaviksi tulevat kotikuntien maksuosuudet ovat suuremmat kuin kunnalle myönnettävä valtionosuus ja kunnalle maksettavat kotikuntien maksuosuudet, kunnan tulee maksaa erotus valtiolle kaksi kertaa vuodessa, ensimmäinen erä maaliskuun ja toinen erä marraskuun loppuun mennessä.

48 §

Kumottavat säännökset

Edellä 1 momentin 3 kohdassa mainitun lain säännöksiä ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannusten valtionavustuksesta sovelletaan vuoden 1995 loppuun.

51 §

Vuokra ja vuokra-arvo

(Kumotaan)

Voimassa oleva laki

sopimuskauden loppuun. Vuokramenot, joihin tämän pykälän mukaan myönnetään valtionosuutta, jätetään huomiotta yksikköhintoja tämän lain mukaan laskettaessa.

Jos tässä laissa tarkoitetun oppilaitoksen ylläpitäjälle tulisi ennen tämän lain voimaantuloa tehdyn päätöksen nojalla suoritettavaksi valtionosuutta vuokra-arvoon, maksetaan valtionosuutta vuokra-arvon pääomakorvaukseen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti hankintaa tai perusparannusta seuraavien kymmenen vuoden aikana.

55 §

Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus

Tässä pykälässä säädetty valtionosuus myönnetään ja maksetaan oppilaitoksen ylläpitäjälle. Valtionosuus maksetaan kaksi kertaa vuodessa 40 §:n 2 momentissa säädettyinä ajankohdina.

Ehdotus

55 §

Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus

Tässä pykälässä säädetty valtionosuus myönnetään oppilaitoksen ylläpitäjälle.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1994. Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vahvistettaessa valtionosuuden perusteena olevien yksikköhintojen keskimääräisiä markkamääriä sekä määrättäessä yksikköhintoja ja oppilaan kotikunnan maksuosuuden perusteena käytettäviä markkamääriä vuodelle 1994.

Jos tämän lain 14 §:ssä tarkoitettu yksikköhinta vuodelle 1994 on pienempi kuin oppilaitoksen oppilasta kohti lasketut vuonna 1992 toteutuneet yksikköhintoja laskettaessa huomioon otettavat kustannukset vuoden 1994 arvioidussa kustannustasossa tarkistettuna toiminnan laadun ja laajuuden muutoksilla, oppilaskohtaista valtionosuutta vuodelle 1994 laskettaessa sovelletaan yksikköhinnan sijasta markkamäärää, joka saadaan vähentämällä mainituista toteutuneista oppilaskohtaisista kustannuksista yksi kolmasosa näiden kustannusten ja yksikköhinnan erotuksesta. Vuoden 1995 valtionosuutta laskettaessa mainitusta erotuksesta vähennetään kaksi kolmasosaa. Vuoden 1996 yksikköhinta lasketaan siten kuin 14 §:ssä säädetään.

Jos tämän lain 14 §:ssä tarkoitettu yksikköhinta vuodelle 1994 on suurempi kuin toteutuneet oppilasta kohti 2 momentissa säädetyllä tavalla lasketut kustannukset, oppilaskohtaista valtionosuutta vuodelle 1994 laskettaessa sovelletaan yksikköhinnan sijasta markkamäärää, joka saa-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

daan vähentämällä yksikkö hinnasta kaksi kolmasosaa yksikkö hinnan ja toteutuneiden kustannusten erotuksesta. Vuoden 1995 valtionosuutta laskettaessa mainitusta erotuksesta vähennetään yksi kolmasosa. Vuoden 1996 yksikkö hinta lasketaan siten kuin 14 §:ssä säädetään.

Sen estämättä, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (705/92), jäljempänä rahoituslaki, tällä lailla osittain muutetussa 19 §:ssä säädetään, ammatillisen erityisoppilaitoksen yksikkö hintaa korotetaan vuosittain markkamäärällä, joka lasketaan jakamalla oppilaitokselle ennen tämän lain voimaantuloa valtionavustukseen oikeuttaneista lainoista yksikkö hintojen määrittämistä vuotta edeltäneenä vuonna aiheutuneet hoitokustannukset oppilaitoksen oppilasmäärällä.

Jos ammatilliselle oppilaitokselle tai ammatillisesta koulutusta järjestävälle musiikkioppilaitokselle on rahoituslain tällä lailla kumotun 51 §:n nojalla myönnetty erikseen valtionosuutta vuokriin, pidetään tämän lain 14 §:n 2 momentissa tai 16 §:n 2 momentissa tarkoitettuna valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistettuna vuosivuokrana tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden valtionosuusperusteiden mukaisesti laskettua vuokraa.

Jos ammatilliselle oppilaitokselle tai ammatillisesta koulutusta järjestävälle musiikkioppilaitokselle on rahoituslain 51 §:n nojalla myönnetty erikseen valtionosuutta vuokra-arvon pääomakorvaukseen, korotetaan tämän lain 14 §:ssä ja rahoituslain tällä lailla osittain muutetussa 16 §:ssä tarkoitettua yksikkö hintaa tai edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettua markkamäärää rahoituslain 51 §:ssä tarkoitettua siirtymäkauden loppuun markkamäärällä, joka saadaan jakamalla mainitun valtionosuuden perusteeksi vuosittain laskettu markkamäärä ammatillisen oppilaitoksen oppilaiden määrällä tai musiikkioppilaitoksen valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistetulla ammatillisen koulutuksen opetustuntien määrällä.

2.

Laki**harjoittelukoululain 18 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 31 päivänä tammikuuta 1985 annetun harjoittelukoululain (143/85) 18 §, sellaisena kuin se on 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (711/92), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

Kunta, jossa oppilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka asetuksella säädettyään ajankohtana, on velvollinen osallistumaan harjoittelukoulun ylläpidosta aiheutuviin kustannuksiin. Kunnan maksuosuus oppilasta kohden lasketaan siten, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (705/92) tarkoitettujen oppilaan kotikunnan peruskoulun tai lukion yksikköhintojen perusteella laskettavasta markkamäärästä vähennetään kotikunnan kantokykyluokan mukaan mainitun lain 8 §:n 1 momentin perusteella määräytyvää valtionosuutta vastaava markkamäärä.

Jos oppilaan kotikunta ei ylläpidä lukiota, lasketaan kunnan maksuosuus niiden yksikköhintojen perusteella, jotka ovat harjoittelukoulun sijaintikunnan ylläpitämän lukion valtionosuuden perusteena.

18 §

Kunta, jossa oppilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka asetuksella säädettyään ajankohtana, on velvollinen maksamaan valtiolle osuutensa harjoittelukoulun kustannuksista. Kotikunnan maksuosuus oppilasta kohden lasketaan siten, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (705/92) säädetystä oppilaan kotikunnan oppilaskohtaisesta peruskoulun tai lukion valtionosuuden laskennallisesta perusteesta vähennetään siitä mainitun lain 8 §:n 1 momentissa säädetyn asteikon ja oppilaan kotikunnan kantokykyluokan mukaan laskettava markkamäärä. Maksuosuudesta on lisäksi voimassa, mitä mainitun lain 40 §:n 1-3 momentissa säädetään.

Jos oppilaan kotikunta ei ylläpidä lukiota, lasketaan kotikunnan maksuosuus 1 momentin mukaisesti harjoittelukoulun sijaintikunnan ylläpitämän lukion oppilaskohtaisesta valtionosuuden laskennallisesta perusteesta.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen
täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.*

3.

Laki

Suomalais-venäläisestä koulusta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomalais-venäläisestä koulusta 21 päivänä toukokuuta 1976 annetun lain (412/76) 10 §,

sellaisena kuin se on 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (712/92), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

10 §

Kunta, jossa oppilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka asetuksella säädettyään ajankohtana, on velvollinen suorittamaan valtiolle perusasteen ja lukioasteen oppilaasta aiheutuvan osuuden Suomalais-venäläisen koulun käyttökustannuksista. Kunnan maksuosuus oppilasta kohden lasketaan siten, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (705/92) tarkoitettujen oppilaan kotikunnan peruskoulun tai lukion yksikköhintojen perusteella laskettavasta markkamäärästä vähennetään kotikunnan kantokykyluokan mukaan mainitun lain 8 §:n 1 momentin perusteella määräytyvää valtionosuutta vastaava markkamäärä.

Jos oppilaan kotikunta ei ylläpidä lukiota, lasketaan kunnan maksuosuus koulun sijaintikunnan lukion valtionosuuden perusteena käytettävien yksikköhintojen perusteella.

Ehdotus

10 §

Kunta, jossa oppilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka asetuksella säädettyään ajankohtana, on velvollinen maksamaan valtiolle *osuutensa Suomalais-venäläisen koulun kustannuksista*. Kotikunnan maksuosuus oppilasta kohden lasketaan siten, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (705/92) säädetystä oppilaan kotikunnan oppilaskohtaisesta peruskoulun tai lukion valtionosuuden laskennallisesta perusteesta vähennetään siitä mainitun lain 8 §:n 1 momentissa säädetyn asteikon ja kotikunnan kantokykyluokan mukaan laskettava markkamäärä. Maksuosuudesta on lisäksi voimassa, mitä mainitun lain 40 §:n 1—3 momentissa säädetään.

Jos oppilaan kotikunta ei ylläpidä lukiota, lasketaan kotikunnan maksuosuus 1 momentin mukaisesti koulun sijaintikunnan ylläpitämän lukion oppilaskohtaisesta valtionosuuden laskennallisesta perusteesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen
tätäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki

Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta 7 päivänä tammikuuta 1977 annetun lain (33/77) 10 §, sellaisena kuin se on 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (713/92), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

10 §

Kunta, jossa oppilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka asetuksella säädettyään ajankohtana, on velvollinen suorittamaan valtiolle perusasteen ja lukioasteen oppilaasta aiheutuvan osuuden Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun käyttökustannuksista. Kunnan maksuosuus oppilasta kohden lasketaan siten, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (705/92) tarkoitettun oppilaan kotikunnan peruskoulun tai lukion yksikköhinnan perusteella laskettavasta markkamäärästä vähennetään kotikunnan kantokyselyluokan mukaan mainitun lain 8 §:n 1 momentin perusteella määräytyvää valtionosuutta vastaava markkamäärä.

Jos oppilaan kotikunta ei ylläpidä lukiota lasketaan kunnan maksuosuus koulun sijaintikunnan lukion valtionosuuden perusteena käytettävien yksikköhintojen perusteella.

Ehdotus

10 §

Kunta, jossa oppilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka asetuksella säädettyään ajankohtana, on velvollinen maksamaan valtiolle osuutensa *Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun kustannuksista*. Kotikunnan maksuosuus oppilasta kohden lasketaan siten, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (705/92) säädetystä oppilaan kotikunnan *oppilaskohtaisesta peruskoulun tai lukion valtionosuuden laskennallisesta perusteesta vähennetään siitä mainitun lain 8 §:n 1 momentissa säädetyn asteikon ja kotikunnan kantokyselyluokan perusteella laskettava markkamäärä*. Maksuosuudesta on lisäksi voimassa, mitä mainitun lain 40 §:n 1—3 momentissa säädetään.

Jos oppilaan kotikunta ei ylläpidä lukiota, lasketaan kotikunnan maksuosuus 1 momentin mukaisesti koulun sijaintikunnan ylläpitämän lukion *oppilaskohtaisesta valtionosuuden laskennallisesta perusteesta*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
 kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen
 täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

5.

Laki

kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista annetun lain 17 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun lain (481/83) 17 a §:n 1 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat mainitun pykälän 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1689/92) ja 3 momentti 10 päivänä tammikuuta 1986 annetussa laissa (36/86), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

17 a §

Oppilaan kotikunta on velvollinen suorittamaan valtiolle tässä laissa tarkoitetun erityiskoulun varsinaisesta oppilaasta maksuosuuden, joka lasketaan tässä laissa tarkoitettujen koulujen mainituista oppilaista aiheutuvien keskimääräisten todennäköisten kustannusten perusteella siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (705/92) valtion ammatillisten oppilaitosten osalta säädetään. Maksuosuutta laskettaessa ei oteta huomioon perustamishankkeista aiheutuneita menoja.

Kotikunnalla tarkoitetaan kuntaa, jossa kouluun otetulla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka lukukauden alussa.

Ehdotus

17 a §

Oppilaan kotikunta on velvollinen suorittamaan valtiolle tässä laissa tarkoitetun erityiskoulun varsinaisesta oppilaasta maksuosuuden, joka lasketaan siten, että peruskoululain 32 §:n 3 momentissa tarkoitettua opetusta saavien oppilaiden kotikuntien maksuosuuksien perusteena käytettävien opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (705/92) säädetyllä tavalla oppilasta kohti laskettavien todennäköisten kustannusten valtakunnallisesta keskiarvosta vähennetään siitä mainitun lain 8 §:n 1 momentin mukaisesti oppilaan kotikunnan kantokykyluokan mukaan laskettu markkamäärä. Opetusministeriö määrää maksuosuuden määrän perusteet ennalta seuraavaa vuotta varten. Maksuosuudesta on lisäksi voimassa, mitä mainitun lain 40 §:n 1—3 momentissa säädetään.

Kotikunnalla tarkoitetaan kuntaa, jossa oppilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen
täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

6.

Laki

ammattillisista aikuiskoulutuskeskuksista annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammatillisista aikuiskoulutuskeskuksista 31 päivänä elokuuta 1990 annetun lain (760/90) 16 §:n 1 momentti,
 sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1688/92), seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

16 §

Opiskelijan kotikunnan korvaus

Aikuiskoulutuskeskuksessa järjestettyyn opetustoimen viranomaisen ostamaan ammatilliseen peruskoulutukseen ja jatkolinjoina annettavaan koulutukseen osallistuvan opiskelijan kotikunta on velvollinen suorittamaan korvauksen valtiolle. Korvaus määrätään vuosittain valtion ammatillisten oppilaitosten keskimääräisten todennäköisten oppilasta kohti laskeutuvien kustannusten perusteella noudattaen, mitä kotikunnan maksuosuudesta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa valtion ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden osalta säädetään. Korvausta määrättäessä ei oteta huomioon perustamishankkeista aiheutuneita menoja.

16 §

Opiskelijan kotikunnan korvaus

Aikuiskoulutuskeskuksessa järjestettyyn opetustoimen viranomaisen ostamaan ammatilliseen peruskoulutukseen ja jatkolinjoina annettavaan koulutukseen osallistuvan opiskelijan kotikunta on velvollinen maksamaan opiskelijasta valtiolle korvauksen, joka vastaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksessa annetussa laissa ammatillista koulutusta saavasta oppilaasta säädettyä kotikunnan maksuosuutta. Kotikunnan korvauksesta on lisäksi voimassa, mitä mainitun lain 40 §:n 1—3 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
 kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen
 täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

7.

Laki**lastentarhanopettajaopistoista annetun lain 4 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lastentarhanopettajaopistoista 21 päivänä tammikuuta 1977 annetun lain (80/77) 4 a §,
sellaisena kuin se on 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (721/92), seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***4 a §**

Oppilaan kotikunta on velvollinen osallistumaan lastentarhanopettajaopiston ylläpidosta aiheutuviin kustannuksiin. Kotikunnan maksuosuus määrätään vuosittain lastentarhanopettajaopistojen keskimääraisten todennäköisten oppilasta kohden laskettujen kustannusten perusteella noudattaen soveltuvin osin, mitä kotikunnan maksuosuudesta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (705/92) valtion ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden osalta säädetään.

4 a §

Lastentarhanopettajaopiston oppilaan kotikunta on velvollinen maksamaan oppilaasta valtiolle maksuosuuden, joka vastaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (705/92) ammatillista koulutusta saavasta oppilaasta säädettyä kotikunnan maksuosuutta. Kotikunnan maksuosuudesta on lisäksi voimassa, mitä mainitun lain 40 §:n 1—3 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen
täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

8.

Laki**musiikkioppilaitoslain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 10 päivänä huhtikuuta 1987 annetun musiikkioppilaitoslain (402/87) 4 §:n 1 momentti,
 sellaisena kuin se on 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (723/92), seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

Kunta, jossa oppilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka asetuksella säädettyään ajankohtana, on velvollinen suorittamaan osuutensa musiikin ammatillista opetusta saavasta oppilaasta aiheutuvista käyttökustannuksista opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesti.

4 §

Kunta, jossa oppilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka asetuksella säädettyään ajankohtana, on velvollinen suorittamaan oppilaitoksen ylläpitäjälle musiikin ammatillista koulutusta saavasta oppilaasta kotikunnan maksuosuuden siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen
 täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

